

LEZEN

doet je goed

Leesboek voor het basisonderwijs

© Copyright 2023
Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur.
Paramaribo, Suriname

De methode LEZEN DOET JE GOED is eigendom van het Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur.
De methode mag niet worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur.

COLOFON

Dit boek is samengesteld door Ismene Krishnadath, in opdracht van het Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur.

De teksten zijn bewerkte teksten uit de methode Ik hoor, ik kijk, ik lees, of door deze methode geïnspireerde teksten.

De teksten 2, 9, 11, 12, 21, 23, 24, 27 en 34 zijn bewerkte teksten uit de methode Van hier en daar en overal.

Tekst 3 is een volksverhaal, bewerkt door Ismene Krishnadath.

Tekst 1 en 10 is geschreven door Devika Kalika.

Tekst 4 is geschreven door Georgetine Nremoredjo.

De teksten 5, 7, 8 en 13 zijn geschreven door Simone Blitin.

Tekst 6 is geschreven door Clarissa Vaseur.

Tekst 14 is geschreven door Orlando Emanuels.

Tekst 15 is geschreven door Cynthia McLeod.

De teksten 16 en 22 zijn geschreven door Rosanda Courtar.

De teksten 17, 25 en 33 zijn geschreven Sakoentela Hoebba.

De teksten 18 en 19 zijn geschreven Maggie Schmeitz.

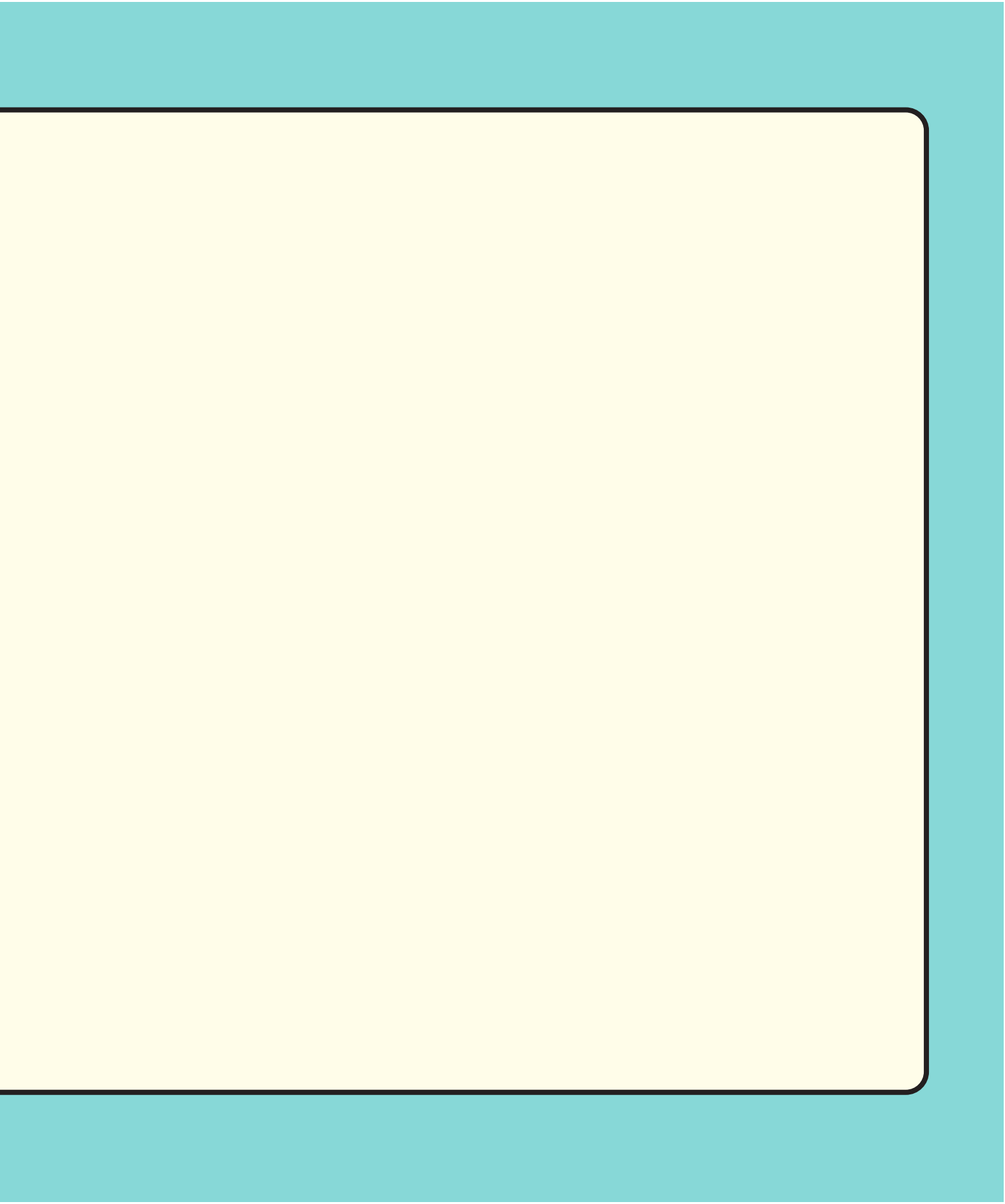
Tekst 20 is geschreven Christine Werners-Samsom.

Tekst 26 is geschreven door Rappa.

De teksten 28, 29 en 30 zijn geschreven door Ismene Krishnadath.

De teksten 31 en 32 zijn geschreven door Yvonne Wong-A-Soy

Het Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur heeft het recht alle teksten in dit leesboek te gebruiken voor de leesmethoden die zij nu en in de toekomst wenst te ontwikkelen ten behoeve van het onderwijs in Suriname. Dit recht geldt zowel voor de papieren als de digitale versies van de leesmethoden.

INHOUDSOPGAVE

1. De schijnende kikker	6
2. Een droom	9
3. De spiegel	12
4. Ayita leert cassavebrood bakken	15
5. Het nest uit	18
6. De openbare afvalbak	21
7. Geen slak bij de kreek	22
8. Kukeleku	25
9. De broek die te lang was	28
10. Het juiste cijfer	31
11. Plof	34
12. Wie speelt schurk	37
13. Dag mama poes	40
14. A no mi	43
15. Vlek	44
16. Benito heeft een geheim	47
17. De koppige kaaiman	50

18. Het liftavontuur (1)	53
19. Het liftavontuur (2)	56
20. Twaalf	59
21. Ware moed	61
22. Biga, de boswachter	64
23. Het boekje van Zao Chang	67
24. De goudvogel	70
25. Moeders lopen niet weg	73
26. Bolle en de vinger.....	76
27. Twee mannen en een ezel	79
28. De schildpad huult	82
29. Wie wint een boek?	85
30. Een ster aan de hemel	88
31. Cady en de bij	91
32. Ethan Nietdoen	94
33. De enge-dingentuin	97
34. De eenzame todo	100

In het regenwoud van Suriname woonde er eens een kikkervolk met een prachtig gekleurde huid. Rood, geel, groen, oranje, zwart en nog veel andere kleuren. Eén kikker was heel bijzonder. Zijn naam was Tommy. Zijn kleuren gaven licht. Niet altijd. Tommy had er geen controle over. Als hij boos was, begonnen de kleuren te flitsen. En als hij verdrietig was, werden de kleuren zacht en vaal. In het donker schenen zijn kleuren meestal vanzelf. Het was een prachtig gezicht, al die verschillende lichtstralen. Ja, hij was een heel bijzondere kikkerjongen.

Toch wilden de andere kikkerkinderen niet met hem spelen. Ze lachten hem uit en pestten hem. “Let’ a faya, let’ a faya. Maak het licht aan”, kwaakten ze spottend.

Tommy’s lichten begonnen dan te flitsen. Hij wist niet hoe hij de lichten moest stoppen. Hij beefde en kon wel huilen.

Toch was er een kikkermeisje met wie hij goed kon opschieten. Haar naam was Bella. Zij vond het niet erg dat zijn huid lichtgevend was.

“Het uiterlijk is niet belangrijk”, zei ze. “Het gaat erom hoe je van binnen bent.”

En ze wist dat hij van binnen een aardige en goede kikker was.

Tommy en Bella speelden elke dag in het meer. Hun moeders moesten altijd naar het meer komen om ze uit het water te halen. Ze gingen nooit zelf uit het water.

Op een dag was Tommy op weg naar het meer. Hij maakte kleine sprongetjes en keek naar de mooie bloemen in het veld. Er waren grote bomen in de verte. Het meer was nog een eind weg. Hij maakte weer een sprong. Hij keek niet naar de grond.

Plotseling viel hij naar beneden. Steeds verder, in een diepe put. Gelukkig komen kikkers altijd op hun pootjes terecht. Op de bodem van de put was het aardedonker. Tommy kon niets zien. Heel in de verte boven, zag hij licht. Dat was de opening van de put waarin hij gevallen was. Het was eng in de put. Zo alleen in het donker.

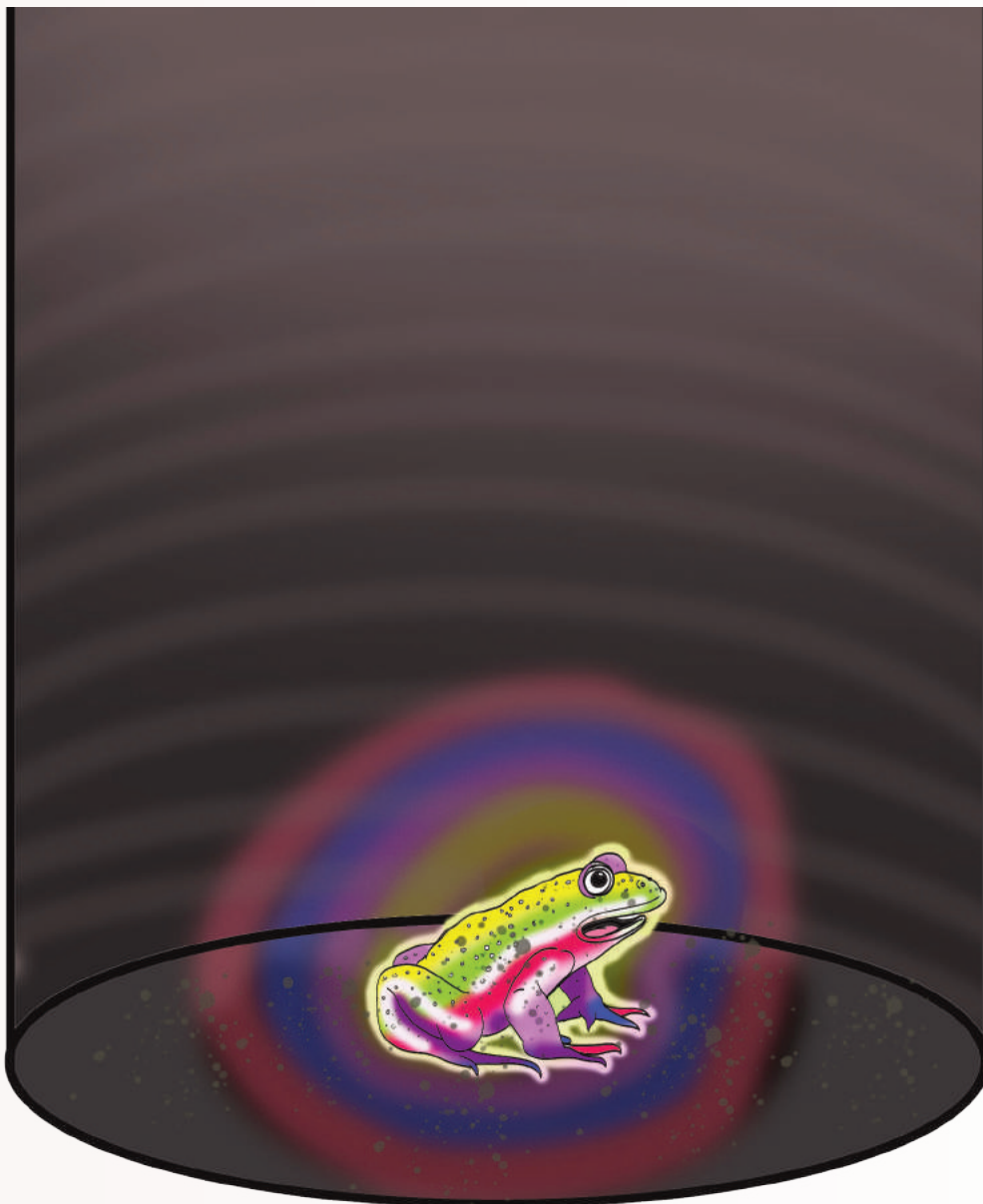
Hij begon hard te roepen, in de hoop dat iemand hem zou horen.

“Kwaak... kwaak... kwaak.”

Hij begon hard te roepen, in de hoop dat iemand hem zou horen.

“Kwaak... kwaak... kwaak.”

Maar niemand hoorde hem. Hij probeerde te springen, zo hoog mogelijk. Maar de put was te diep om eruit te springen. Het begon donker te worden. Langzaam begonnen zijn kleuren te schijnen. Het licht troostte hem en gaf hem moed. Hij riep weer: “Kwaak... kwaak... kwaak”.

Bella was al een tijdje op zoek naar Tommy. Elke dag speelden ze samen. Bella was bij zijn huis geweest, maar hij was er niet. Ze had bij het meer gekeken, maar hij was ook niet daar. Toen de schemer begon in te vallen, besloot ze op het veld te kijken.

Ze riep en kwaakte: “Tommy... kwaak, Tommy... kwaak... kwaak”.

Plotseling hoorde ze iets. Het geluid was zwak, maar ze hoorde het toch.

“Kwaak... kwaak... kwaak.”

Bella scherpste haar oren en sprong zoekend in de richting van het geluid. Het gekwaak werd luider. Geschrokken bleef ze staan bij het gat waaruit het geluid kwam.

Bijna was ze erin gevallen. Ze keek in de put. Ze zag gekleurde lichtjes schijnen.

Ze wist meteen wie het was.

“Tommy”, riep ze. “Ik ga hulp zoeken. Blijf schijnen, dan kunnen we je goed zien.”

Tommy wist plotseling hoe hij zijn lichten helderder kon laten schijnen.

Hij concentreerde zich op zijn huid. De lichten werden steeds helderder.

Bella was intussen haar moeder gaan halen en de hele kikkerkolonie kwam mee.

Inmiddels scheen Tommy zo helder dat er een lichtstraal vanuit de put omhoogkwam.

Zo konden de kikkers de put gemakkelijk vinden. Ze verzamelden zich om de put heen.

Maar hoe moesten ze Tommy weer boven krijgen? Ze dachten diep na. Ze hadden geen ladder. Ze hadden geen touw.

Opeens kwam Bella met een idee. Ze zei: “Waarom vullen we de put niet met water?

Als de put vol is, kan Tommy naar buiten zwemmen.”

De kikkers vormden een rij die begon bij het meer en eindigde bij de put. Een voor een gaf ieder een emmer water door. Langzaam vulde de put zich met water tot Tommy eruit kon springen. Iedereen juichte. Ook de kikkerkinderen die hem gepest hadden. Tommy zag hoe blij iedereen was om hem weer te zien. En toen wist Tommy dat ook hij geliefd was.

P = Pertab M = mama B = Bello K1 = kaaiman 1 K2 = kaaiman 2 W = water

Het erf van Pertab grenst aan een zwamp. Mama is bezig de was op te hangen.

M: Pertab, je mag niet bij de zwamp gaan, hoor. Ik heb babykaaimannen gezien.

Dat betekent dat de moederkaaiman in de buurt is. Pas op, hoor.

P: Nee mama, ik blijf hier spelen met Bello.

M: Hé, mijn wasknijpers zijn op. Laat me even gaan kijken of er binnen nog een pakje wasknijpers is.

P: Hé Bello, waar ga je naartoe? Wat zie je daar bij die zwamp? *(Hij rent achter Bello aan.)*

B: Waf, waf, waf!

P: Dat zijn die babykaaimannetjes waar mama het over had. Ze zijn zo cute.

Misschien kan ik eentje pakken.

M: *(Ze komt weer naar buiten met wasknijpers.)* Pertab, wat doe je daar?

Kom onmiddellijk hier. Ik zeg je toch dat het gevaarlijk is daar?

P: Maar die kleintjes zijn zo leuk, mama.

M: Als hun moeder ziet dat je aan haar kleintjes komt, eet ze je zo op. Je hebt nooit die tanden van een kaaiman gezien, nò? Ga daar in de hangmat liggen.

P: Bello, kom ook hier en laat die kleine kaaimannetjes met rust.

(Hij schommelt zachtjes in de hangmat en Bello ligt onder hem. Het is erg warm.

Hij krijgt slaap en begint te gapen.)

K1: Hé, kijk die jongen die onze kleintjes wilde pakken.

K2: Ja, hij is het. Laten we hem een lesje leren.

K1: Die hond ook, want die had bijna een kleintje in zijn bek.

K1: We nemen ze mee onder water.

K2: Pak jij die jongen, dan pak ik de hond. *(Ze sperren beiden hun bek wijd open.)*

B: Kai, kai, kai, een kaaiman grijpt me!

P: Au-au-au, ik voel die scherpe tanden ook in mijn rug. Help, wat gebeurt er?

Waar brengen die kaaimannen ons naar toe?

B: Ik denk onder water, want ik voel overal water om me heen. Kijk ook al die vissen zwemmen.

P: En daar heb je nog meer van die enge kaaimannen.

B: Wat gebeurt er nu? Ze hebben me losgelaten en ik kan staan op de bodem.

P: Ja, ik ook, maar wat doen die kaaimannen? Ze staan ook op hun achterpoten en omsingelen ons. (Angstig.) Misschien gaan ze ons in stukjes scheuren en verdelen.

B: (Huilend.) En kijk die kleintjes tussen hen in. Die willen vast ook een stukje van ons.

K1+2: (Ze zingen luid samen met de andere kaaimannen.)

We hebben Pertab, bam, bam, bam en we hebben zijn hond, bam, bam, bam.

We gaan ze eten, bam, bam, bam, van elk een stukje, bam, bam, bam.
(Bij elke 'bam' slaan ze met hun voorpoten op hun witte buiken.)

W: (Zacht ruisend.) Sjoie-sjoie-sjoie, wat doen die hond en die jongen hier? Die horen toch niet thuis in het water? (Boos.) Sjoie-sjoie-sjoie, kaaimannen, laat ze toch gaan!

M: (Pertab hoort haar stem heel ver weg.) Pertab, waar ben je?

B: Woef, woef, woef, mama roept ons. Laten we gauw vluchten van hier! Grrr, grrrr, waf, waf, opzij jullie!

K1: Help, die hond wordt wild! (Hij schuift snel opzij.)

P: (Hij rent langs de kaaimannen achter Bello aan.) Daar Bello, die kant op naar de water kant.

(Plotseling zijn ze weer op het erf. De regen komt in bakken uit de hemel. Het onweert ook. De bliksem knettert door de lucht, gevolgd door oorverdovende donderslagen. Bamberdebam!)

M: Komen jullie snel binnen. Jullie zijn helemaal nat. Kijk, neem een baddoek om je af te drogen. En hier ook een schone dweil waarmee Bello drooggewreven kan worden.

P: (Snikkend.) O mama, Bello en ik waren in de zwamp en kaaimannen wilden ons opeten.

Ze konden praten en ze zouden ons in stukjes scheuren en opeten. En die babykaaiman-netjes zouden ook een stukje van ons krijgen.

M: Je hebt dat zeker gedroomd. In dromen kan van alles gebeuren. Gelukkig is het niet echt.

P: (Hij is opgelucht.) Dus die kaaimannen waren niet echt?

M: (Ze lacht.) Je lag in de hangmat te slapen op het erf toen het zo hard begon te regenen.

P: Maar ik ga toch niet meer bij de zwamp. Je moest die kaaimannen hun bek eens zien.

M: Nee, kom laten we lekker een beetje warme melk met honing gaan drinken. Ik heb er ook pindakoekjes bij.

P: Krijgt Bello ook wat? Hij heeft me gered van die monsters.

M: Dan krijgt Bello een lekkere kluif.

B: Waf, waf, waf, dat lust ik best wel.

Heel lang geleden woonde er in een klein dorpje een man die Wan Da heette. Hij had een voorname positie in het dorp. Hij moest de boodschappen van de regeerders van het land aan de dorpingen doorgeven. Daarom ging hij af en toe naar de stad.

Het was twee weken reizen met de paardenwagen. Zeven dagen heen en zeven dagen terug. Als hij naar de grote stad was geweest, bracht hij altijd de nieuwste snufjes mee naar het dorp. In de stad woonden knappe en rijke mensen. Die hadden allemaal van die luxe voorwerpen in hun huizen. Dingen waar de dorpsbewoners nog nooit van hadden gehoord. Zo bracht Wan Da een keer een spiegel mee vanuit de stad. Hij had gezien hoe de stedelingen in hun mooie kleren voor de spiegel gingen staan. Dan lachten ze tevreden naar zichzelf, omdat ze wisten dat ze er goed uitzagen. Ze zagen zichzelf, zoals anderen ze ook zagen.

De spiegel was gewikkeld in dikke doeken. Wan Da had extra lang over de reis gedaan. De spiegel was van glas. Hij kon makkelijk breken. Hij was heel voorzichtig door de vele kuilen van de onbestrate paden gegaan. Zo was het hem gelukt de spiegel heel naar zijn huis in het dorp te brengen.

De spiegel werd aan de muur bij de ingang van het huis gehangen. Iedereen kon daar het nieuwste snufje uit de grote stad zien.

Wan Da had een zoon van een jaar of acht. Hij heette Zhen. Net als de meeste dorpingen had hij nog nooit een spiegel gezien. 's Middags was het stil in het huis. Zijn vader had zich teruggetrokken om een middagdutje te doen. Zhen wilde het wonderlijke voorwerp nog eens goed bekijken. Hij liep naar het voorste deel van het huis. Hij ging voor de spiegel staan. Hij zag een jongen van zijn leeftijd. Hij was verrast en blij. Hij wist niet dat zijn vader een speelmakker voor hem had meegebracht.

“Hallo”, zei hij tegen de jongen. “Hoe heet je?”

Hij zag de mond van de jongen bewegen. Er kwam echter geen geluid uit de spiegel. Hij lachte en zwaaide. De jongen lachte en zwaaide ook.

“Kom je spelen?”, vroeg Zhen.

Weer kwam er geen antwoord van de jongen in de spiegel.

Misschien moet ik wat dichterbij hem gaan staan, dacht Zhen. Misschien hoort hij me niet goed. Hij liep dus naar de spiegel toe. Tot zijn verbazing deed de jongen hetzelfde.

Hij kwam ook naar hem toe. Zhen tilde zijn arm op. De jongen tilde ook zijn arm op.

Zhen pakte zijn neus vast. De jongen pakte ook zijn neus vast. Zhen stak zijn tong uit.

De jongen stak ook zijn tong uit.

Zhen werd boos. Wat voor manieren waren dat? Die vreemde snuiter wilde de spot met hem drijven.

“Waarom doe je alles wat ik doe?”, riep hij. Hij zag dat de jongen zich ook opwond.

Nog steeds kwam er geen geluid.

Zhen werd steeds kwader. Hij balde zijn vuist. Zijn tegenstander deed hetzelfde.

Toen gaf Zhen hem een harde vuistslag.

De spiegel brak. Plengeleng! Stukken glas lagen op de grond. De vuist van Zhen bloedde.

De scherven hadden zijn vlees gesneden.

Wan Da schrok wakker van het lawaai. Hij kwam aangerend om te kijken wat er was gebeurd.

“Wat heb je gedaan?!”, riep hij ontdaan. Zijn kostbare spiegel lag in scherven op de grond.

Huilend van pijn zei Zhen: “Die jongen in de spiegel maakte me belachelijk.

Alles wat ik deed, deed hij ook.”

Wan Da bracht Zhen naar de keuken. Hij waste Zhens gewonde hand. Daarna deed hij er een verband om.

“De jongen die je in de spiegel zag, was jijzelf”, zei Wan Da. “Het was je spiegelbeeld.”

“Heb ik mezelf geslagen?”, vroeg Zhen verwonderd.

“Ja”, zei Wan Da. “Laat dit een les voor je zijn. Toen je boos werd, heb je geslagen.

De enige die je daarmee hebt verwond, ben jezelf.”

Zhen keek naar zijn hand in het verband. Die deed behoorlijk pijn.

“Zo zal het ook zijn in het echte leven”, zei Wan Da. “Soms zal je boos worden op mensen.

Dat mag, maar wordt niet agressief. Je moet niet gaan slaan of vechten, want dat zal alleen jezelf pijn doen.” “De volgende keer als ik een spiegel zie, zal ik voorzichtig over het glas strijken”, zei Zhen spijtig.

Wan Da zuchtte. “Voorlopig neem ik geen spiegel meer mee uit de grote stad.”

De eerste stralen van de zon verlichtten de hemel boven de bomen van het tropische bos. Langzaam kwam er beweging in de hutten van het dorp. De moeders wekten hun kroost. Ayita wreef over haar gezicht. Ze gaapte en rekte zich uit. Gisteravond was het laat geworden. Moeder Luna had verhalen verteld over vroeger. Over de inheemse mannen van de Tapanahonyrivier die te voet naar Brazilië trokken. Ze had de verhalen gehoord van oma Mies. De vader van oma Mies was maandenlang weggeweest. Toen hij terugkeerde, vertelde hij zijn dochtertje over de bomen, bergen en rivieren die hij was tegengekomen op zijn reis. Hij vertelde ook over hun familieleden in Brazilië. Al de verhalen had oma Mies doorverteld aan moeder Luna. Zij vertelde ze op haar beurt weer aan Ayita. Moeder Luna nam de plastic teil waarin zij gisteravond haar vuile borden en kannen had gezet mee naar de rivier. “Schiet op, Ayita”, zei ze, “en vergeet je baddoek en schone kleren niet.”

Bij de rivier waren al enkele vrouwen met hun was bezig. Ayita poetste haar tanden. Daarna sprong ze in de rivier om met de overige kinderen te zwemmen. Na een half uurtje riep moeder Luna haar.

“Kom je, Ayita? Vandaag ga ik je leren om cassavebrood te maken.”

“Ik kom proeven!”, riep tante Namita, die net bezig was een pot te schuren.

Oei, dan moet ik wel mijn best doen, dacht Ayita. Gistermiddag was ze met mama Luna naar het kostgrondje gegaan. Ze hadden er bittere cassave geoogst. Daarmee zouden ze de broden maken.

Mama Luna gaf haar dochter een grote teil met cassave en een mes. “Deze moet je schillen.” Ayita had dat al vaker gedaan. Ze nam plaats op een klein houten bankje en begon met het werk. Moeder ging ook op een bankje zitten. Ze waste en raspte de cassave. Zo waren ze een uurtje bezig.

Nadat alle cassave geraspt was, nam mama Luna een matapi. Ze maakte de lange, holle zeef aan de bovenkant vast aan een grote spijker. Onder de zeef werd een emmer geplaatst. Ayita mocht de geraspte cassavebrij in de matapi doen.

Mama Luna rekte de matapi uit. Dat deed ze door een houten stok onderaan te plaatsen. Zo perste zij het vocht uit de brij. Het vocht werd opgevangen. Daarmee maakte ze later kasiri. Die drank vonden de ouderen heel lekker.

Papa Howi had intussen een houtvuur gemaakt. De bakplaat werd op het vuur gelegd. "De plaat moet goed heet zijn", zei mama. "Dan pas kan je de uitgeperste cassave erop strooien."

Ze tikte even met haar vinger op de plaat. Ayita deed haar na. De plaat voelde heet aan. Mama liet zien hoe je het cassavebrood mooi rond en overal even dik kon krijgen.

"Nu moeten we even wachten", zei ze. "De cassave moet een geheel worden. Dat gebeurt eerst aan de onderkant. Let op, nu komt een belangrijk onderdeel." Mama draaide in één keer het brood om. Het brood bleef nog even op de plaat liggen. Daarna werd het in de zon gelegd om verder te drogen.

"Nu ben jij aan de beurt", zei mama. Ze gaf Ayita de teil met uitgeperste cassave. Ayita probeerde het brood net zo mooi rond te krijgen als haar moeder. Dat was best moeilijk. Haar brood had ook niet overal dezelfde dikte. Ojé, wat zou tante Namita zeggen van zo'n brood?

"Nu moet je keren!", riep mama. "Pas op!" Nog net kon mama het brood redden. Ayita had bijna het brood van de bakplaat geschoven.

"Wat een mislukking", zuchtte Ayita toen het brood van de bakplaat af mocht.

"Het valt best mee", zei mama. "Straks mag je weer eentje proberen. Maak hem dan kleiner." Met elk brood ging het steeds beter. Ayita bakte vijf broden. Ze was net klaar toen tante Namita kwam aangewandeld. Ze had een pot met peprewatra meegenomen.

"Ik ben komen proeven!", riep ze. "Zijn dit jouw broden, Ayita?" Ze wees naar de vijf broden die op een zeil lagen te drogen in de zon.

Ayita knikte. Wat zou tante Namita zeggen van haar baksels?

Als ze maar niet naar die eerste keek. Die leek nergens op. Tante Namita brak een stuk van het eerste brood af.

Ze doopte het in de peprewatra en stak het in haar mond.

Ze sloot haar ogen en kauwde. Toen ze haar ogen weer opende, keek ze Ayita aan.

"Heerlijk!", riep ze.

Mama lachte. "Ayita, je bent geslaagd als cassavebakster."

Het is een zonnige donderdagmiddag. Dat is wasdag bij Marisca thuis. Mama wast alle lakens en slopen. Daarna worden kleren gewassen. Marisca houdt van kleren ophangen. In de garage zijn er zes waslijnen. Die zijn nog te hoog voor haar. Zij is pas acht jaar geworden. Mama heeft een speciaal rekje voor haar gekocht. Daaraan mag zij haar schoolkieren ophangen.

De garage heeft een stenen muur. In de muur zijn er openingen. Soms zit er een vogeltje in een opening.

“Dag vogeltje”, zegt Marisca dan.

Onder het garagedak is een houten balk. Daarop hebben twee bruine vogels een nest gebouwd. Er moeten al eitjes in het nest zijn. Mama zegt dat ze broeden.

Elke dag kijkt Marisca naar de vogels. Ze wisselen elkaar af. Een blijft op het nest zitten. De andere vliegt weg. Die komt terug met een worm. De vogel op het nest eet de worm op. Na school loopt Marisca de garage in. De vogels staan op de nestrand.

Ze kijken met schuine kopjes in het nest. “Mama, wat doen ze?”, vraagt Marisca.

“Ze kijken of de eitjes uitkomen”, antwoordt mama. Marisca gaat rustig in haar hangmat liggen. De vogels blijven in het nest kijken. Marisca valt in slaap. Na een uur gaan haar ogen langzaam open. Ze kijkt naar boven.

“Piep piep”, hoort ze en glimlacht. De vogeltjes zijn uit het ei. Moeder en vader vogel gaan steeds wormpjes zoeken. Soms kiezen ze voor een kever of tor. Marisca ziet de kleintjes nog niet. Alleen als ze gevoerd worden, ziet ze snaveltjes. Boven de nestrand steken drie snavel uit. Ze staan wijd open. Moeder en vader vogel tjirpen naar elkaar.

Om de beurt voeren ze hun kroost.

Vrijdag is Marisca weer in de garage. Zij gaat haar middagdutje doen. In haar hangmat hoort ze iets ritselen. Een kleine lichtbruine gekko rent door de hangmat.

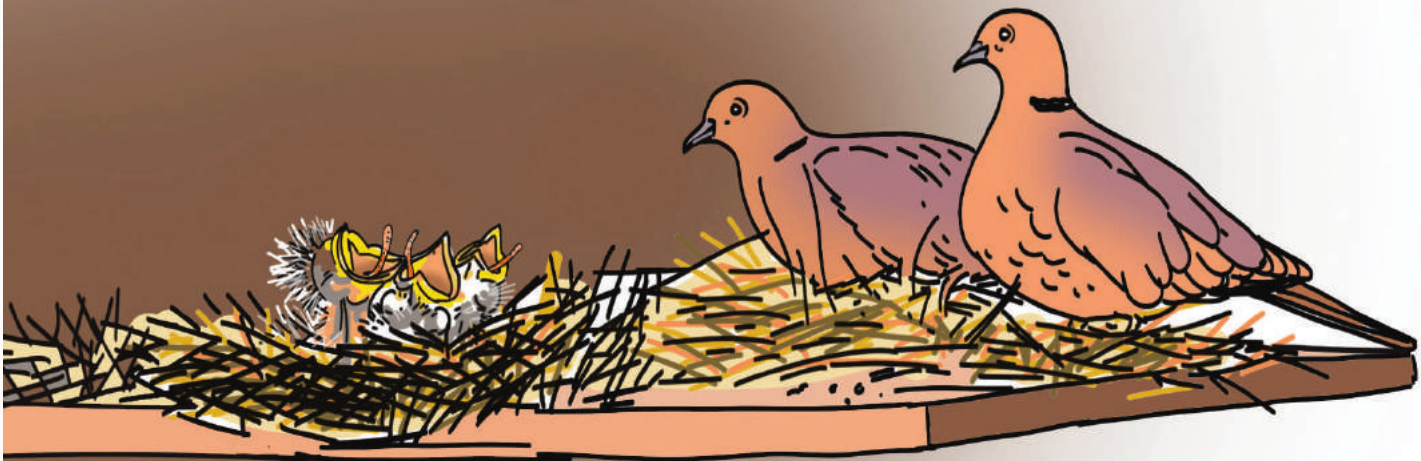
Hij stapt razendsnel het touw op.

“Ga weg”, roept Marisca.

De bruine vogel kijkt stiekem toe. Hij hopt op de balk onder het garagedak. Hij vliegt naar een opening in de muur. De gekko zit nog op het hangmattouw. De vogel vliegt naar hem toe. Hij pakt de gekko vlug met zijn snavel. Daarna vliegt hij naar het nest terug.

“Bah”, zegt Marisca. “Mama, die vogels eten kamrawenkes!”, roept ze.

Mama staat bij het raam. Ze lacht om haar dochters reactie.

Marisca besluit om de volgende dagen 's middags op bed te slapen. Daar kan ze ongestoord haar dutje doen. Af en toe piept ze door het raam. Van daaruit ziet ze niet alleen maar snaveltjes. Ook kopjes steken uit boven de nestransd. Drie paar oogjes gluren naar buiten. Het eten komt eraan. Eén vogeltje dringt zich steeds naar voren.

De grote vogel slaat hem over. Het kleinste snaveltje krijgt een worm.

“O”, zegt Marisca. “Wat lief.”

De vogeltjes krijgen veren. Hun vacht wordt steeds dikker. Het vogeltje dat dringt, is de grootste. Die fladdert in het nest. Zijn vleugels zijn nog klein. Maar hij begint ze al te bewegen. Na een volle week ziet Marisca ze wachten.

Ze staan met zijn drieën op de nestransd.

“Pas op dat je niet valt!”, roept Marisca. Ze kijken nieuwsgierig haar kant op. Ze zitten vol donzige veertjes. Mama en Marisca gaan samen kleren ophangen. In de garage ziet Marisca haar slippers. Die stonden vlak onder het nest. Ze was ze buiten vergeten.

Nu zitten ze vol vogelpoep. “Mama, kijk wat ze gedaan hebben!”, roept ze.

“Mijn mooie roze slippers!”

Mama pakt de slippers op. “Maak je niet druk. Ik was ze wel voor je”, zegt ze.

“Ik zet je hangmat ook even weg.”

Zondagmorgen bakken mama en Marisca pannenkoeken. Plotseling vliegt een donkere harige bol op Marisca. Van schrik springt ze opzij. Die bol is een kleine dikke vogel.

Hij leert vliegen. Hij belandt op de vloer. Bevend doet hij een poepje. Marisca's moeder loopt naar hem toe. Vader en moeder vogel zitten op het raam. Ze tjirpen hun kleintje toe. Mama wil het vogeltje pakken. Ze steekt haar hand uit. Snel fladdert het weg en poept weer. Het gaat op de ijskast zitten. Beide grote vogels blijven tjirpen. Marisca en mama kijken toe. De kleine vogel gaat steeds rechter staan. Opeens spreidt hij zijn vleugels. Hij vliegt naar het keukenraam. Daar staan beide ouders. Ze tjirpen totdat hij wegvliegt. Eerst naar een boom, daarna de schutting op. Hij vliegt naar de schutting van de bureu.

“Ik kan hem niet meer zien”, zegt Marisca.

“Ja”, zegt mama. “Hij is het nest uit.”

Ik ben de openbare afvalbak.
Gooi al jouw vuil maar in mijn zak.
Ik sta hier langs de straat
van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat.

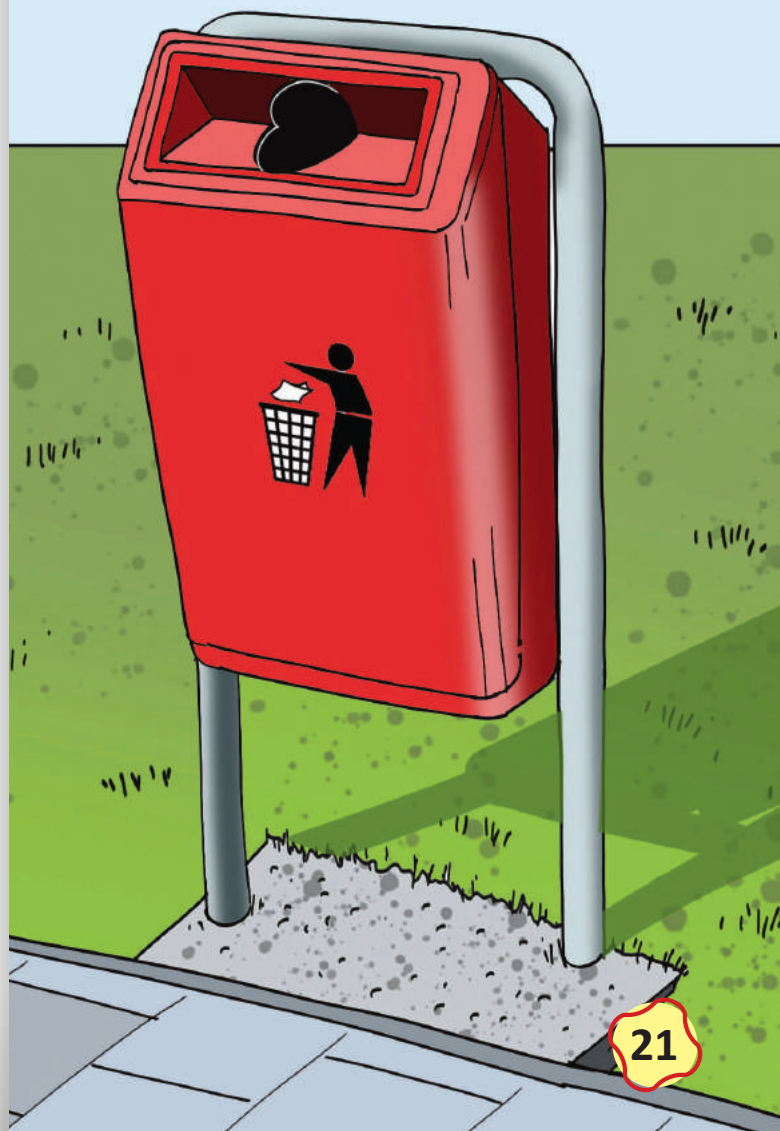
Dag in, dag uit wacht ik op rommel.
Ik houd niet van gefrommel.
Zet je afval netjes in mij,
dan maak je mij echt blij.

Smijt niets naast mij op de grond,
want dan rennen er straks ratten rond.
Die brengen ziekten in ons land.
Dat is niet goed, dat wil niemand.

Waar ik ook heel boos om word,
zijn die honden, och o lord!
Ze stoten me om, tot ik val op mijn zij.
Dan krijg je zo'n smerige morserij.

Twee keer in de week is het feest,
want dan is de vuilnisman geweest.
Mijn zak wordt dan gelicht.
Dat is de vuilnisman zijn plicht.

Ik sta weer klaar voor gebruikte flesjes,
voor oud papier, cups en plastic mesjes.
Maak steeds weer goed gebruik van mij.
Houd de omgeving schoon en afvalvrij!

Lila en Jane zijn twee nichtjes. Hun moeders zijn een tweeling en vaak denken mensen dat zij ook een tweeling zijn. Ze hebben dezelfde kleur ogen en hetzelfde haar. Hun gezichtjes zijn omlijst met lange bruine krullen. Ze zijn even lang en hun stemmen klinken hetzelfde. Het komt vaak voor dat mensen Lila en Jane met elkaar verwarren.

Elk jaar gaan de nichtjes in de paasvakantie een paar dagen met Lila's of Janes ouders buiten de stad. Dit keer gaat Jane met Lila's ouders mee.

"Hoi Jane, ga je verhuizen?", plaagt Lila haar niet als ze haar ophalen. "Waar ga je met zoveel bagage?"

"Laat me", antwoordt Jane lachend. "Je weet nooit waarvoor je iets nodig kan hebben."

"Let's go!", roepen de meisjes als de tassen van Jane zijn ingeladen.

Lila's ouders hebben een huisje gehuurd in een recreatieoord. Na anderhalf uur rijden zijn ze er. Ze stoppen bij de receptie om de sleutels op te halen. Daarna rijden ze het bos in. Lila's vader wijst naar een geelwit geverfd huisje en zegt: "Dit is cabana één. Wij moeten naar cabana drie."

Een paar meters verder staat cabana twee.

"Ojé", fluistert Jane tegen Lila.

"Wat is er?", vraagt Lila zachtjes.

"Kijk wie in cabana twee logeert", fluistert Jane.

Lila ziet een meisje spelen op het erf.

"Ze lijkt op Rinia", fluistert ze.

"Zij is het", antwoordt Jane en trekt een lang gezicht.

Lila weet dat Rinia een meisje uit Janes klas is. Ze zitten ook op les bij dezelfde zwemclub. Rinia kan goed zwemmen, terwijl Jane altijd de laatste is in het zwembad. Rinia pestte Jane een tijdje. Ze zei vaak 'daar heb je die slak alweer'. Jane wilde niet meer naar zwemles, omdat iedereen steeds hard lachte als Rinia 'slak' zei. Toen haar moeder dat aan de zwemjuf vertelde, heeft de juf met haar zwemgroepje gesproken.

“Niet iedereen kan even goed zwemmen. Sommige kinderen hebben meer tijd dan anderen nodig om iets te leren. Juist die kinderen moeten we aanmoedigen”, zei ze. Ze zei ook dat ze kinderen die anderen pesten, van les zou sturen. Daarbij keek ze heel boos naar Rinia en sindsdien kijkt Rinia Jane scheel aan. Achter de rug van de juf steekt ze haar tong tegen haar uit.

Lila zit ook op zwemles, maar bij een andere club. “Laat Rinia maar komen”, zegt ze zachtjes. “Als ze lastig doet, leren we haar een lesje.”

“Wij zijn er. Dit is onze cabana!”, roept de moeder van Lila. De cabana heeft drie kamers. De meisjes mogen samen in één kamer slapen. Alle spullen worden naar binnen gebracht. Na het middageten gaan ze zwemmen. Jane moet plassen. Lila loopt alvast naar de kreek. Het bruinzwarte water ziet er lekker koel uit. Heerlijk om een duik te nemen.

Plotseling hoort ze een stem achter zich.

“Wat doe je hier, slak?”

Lila draait zich om. Ze ziet Rinia staan.

“Wie roep je slak?”, vraagt ze.

“Jou! Je kan niet eens zwemmen. Zomaar kom je hiernaartoe.”

Strijdvaardig zegt Lila: “O ja? Wie eerst bij die rode paal in het water is!”

Lila is nationaal kampioen vrije slag meisjes. Ze kan ook heel hard rennen. Ze springt als eerste het water in. Rinia is vlak achter haar. Met krachtige slagen zwemt Lila naar de paal. Ze wacht op Rinia, die hijgend aankomt.

Lila kijkt haar boos aan. Ze zegt beslist: “Ik dacht het al. Zomaar heb je bigi mofo.

Denk goed na voordat je mij ooit weer slak roept.”

Jane staat aan de kant. “Hahaha, je had niet door dat je mijn nicht hebt uitgedaagd.

Ze is de beste zwemster van haar club. Jó, slak!”, roept Jane.

“Dat is genoeg”, zegt Lila’s moeder. “Zo praten we niet met elkaar.”

Rinia’s moeder staat er nu ook bij. Rinia heeft tranen in haar ogen. Haar mama trekt haar troostend naar zich toe. “Ze is heel verdrietig”, vertelt haar moeder.

“Vorig jaar is onze hond verdronken in onstuimig water. Vanaf dien traint ze heel hard. Ze wil goed kunnen zwemmen.”

Jane kijkt beteuterd. Verlegen zegt ze: “Sorry dat ik je slak hebt genoemd.”

Rinia maakt zich los van haar moeder. “Ik moet ‘sorry’ zeggen. Ik vond mezelf stoer. Maar nu zie ik dat het niet leuk is om anderen te plagen.”

Lila roept: “En deze kreek is te leuk om ruzie te maken. Laten we lekker samen gaan zwemmen.” Lila en Jane zetten beiden een arm om Rinia. Samen springen ze in het water.

Steven en Winston fietsen 's middags op de rustige zandweg waar ze wonen. Steven maakt een paar scherpe bochten. Zijn wielen draaien in het zand. Het zand vliegt hoog de lucht in. Winston heeft twee weken geleden zijn eigen fiets gekregen. Vorige week heeft hij leren fietsen. Steven heeft hem veel tips gegeven.

“Je moet naar voren blijven kijken, Win. Houd je stuur goed vast en blijf doortrappen.” Na enkele keren vallen en opstaan, lukte het Winston. Nu fietst hij vlot de hele straat door. Terwijl de jongens rondrijden, horen ze plotseling “Kukeleku!” Daarna volgt heel luid nog driemaal: “Kukeleku, kukeleku, kukeleku!”

“Dat is Tokkie”, zegt Steven.

Wie?”, vraagt Winston verbaasd.

“Tokkie, de haan”, lacht Steven. “Papa geeft hem elke dag beschuit. Hij heeft hem zo genoemd.”

“Hij lijkt in de war”, zegt Winston. “Hanen kraaien meestal heel vroeg in de ochtend. Maar deze kraait 's middags”.

Buurvrouw Hilda maakt haar voordeur open. Ze heeft een pot bij zich. Er is een oude hond, die 's middags door de straat wandelt. Hij heeft een manke poot en zijn vacht ziet er onverzorgd uit. Vrouw Hilda zet eten voor de hond in een grote bak voor haar poort. Bontje, zo noemt iedereen de hond, komt aangehuppeld. De haan slaat alles gade vanaf de schutting. Bontje neemt hapjes van zijn portie.

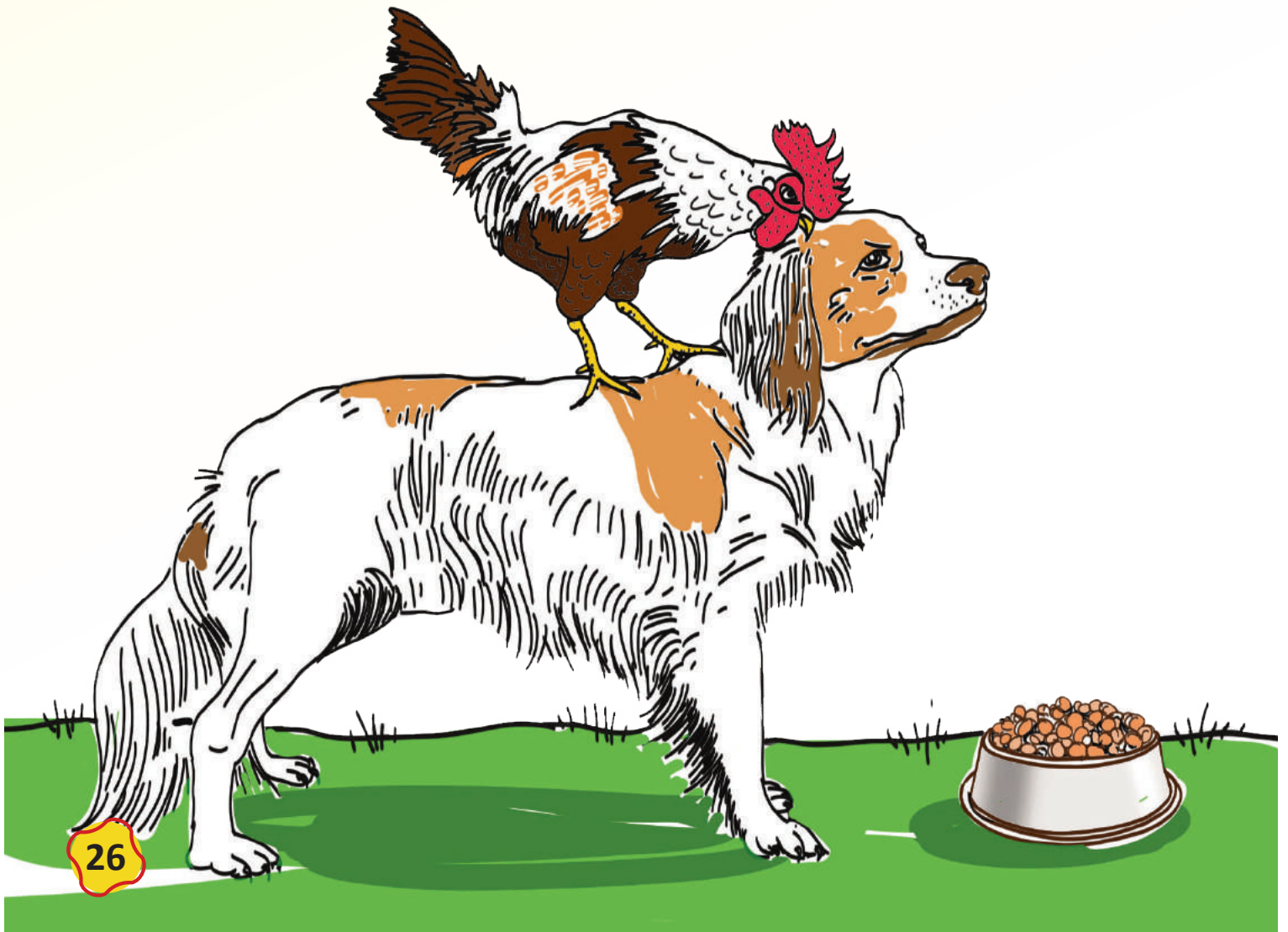
Onverwachts fladdert Tokkie naar beneden. Hij probeert ook uit de bak te pikken. Bontje laat een zacht gegrom horen. Tokkie pikt Bontje met zijn snavel. Bontje schudt hem steeds van zich af. Na een paar minuten fladdert Tokkie omhoog en gaat op Bontjes rug zitten. Van daaruit pikt hij op de kop van de hond. Bontje schudt zijn kop flink van links naar rechts. Daardoor staat het restant eten vrij. Tokkie springt vlug op de rand van de bak en eet alles op.

“Dat beest is vrijpostig”, zegt Steven.

“En of hij vrijpostig is”, knikt Winston.

Bontje is al weggelopen naar zijn huis bij een oude meneer in de straat verderop.

Ook de haan is weggerend. Hij woont bij de nieuwe buren, die achter op hun erf kippen houden. Ze hebben geen omrastering, maar om het kippenhok is er een ren. Tokkie weet goed te fladderen. Zo gaat hij steeds de ren uit. De jongens fietsen tot zonsondergang en gaan dan naar binnen. Thuis vertellen ze wat er gebeurd is. Stevens vader lacht. "Echt een haan", zegt hij. "Vroeger hadden wij hanen en kippen. De hanen speelden de baas in de ren en daarbuiten. Als je ze wilde pakken,

renden zij rondjes om het huis. Wanneer je moe was, kwamen ze dichtbij. Probeerde je het weer, dan renden ze weer weg.”

Stevens mama lacht niet. “Ik mag Tokkie niet. Hij heeft slechte manieren”, zegt ze.

Winstons ouders hadden ook hanen en kippen toen ze klein waren. Zijn moeder vertelt dat je moet oppassen met hanen. “Soms hebben zij sporen aan hun poten.

Daarmee kunnen ze je prikken. En met hun snavel kunnen ze heel snel en hard pikken.”

De volgende middag laat Steven zijn nieuwe pedalen met reflectoren zien.

“Now mi o wini”, grijnst hij.

“Dat zou je wel willen”, lacht Winston.

Vlak voordat ze willen beginnen met een race, komt Bontje huppelend de straat in.

Ze rijden met hem mee naar buurvrouw Hilda. Opeens rent Tokkie mee en tot hun verbazing gaat hij op Bontjes rug zitten. De hond probeert de haan van zich af te schudden, maar het lukt niet. Buurvrouw Hilda zegt: “Tan, yu doro tu?

Wel, eten jullie samen, hoor.”

Terwijl Bontje naar voren bukt, pikt de haan venijnig op zijn kop. Bontje schuift opzij.

De haan eet meer dan de helft van de portie. De rest mag Bontje opeten.

Hoofdschuddend staat buurvrouw Hilda erbij. Ze kijkt bestraffend naar Tokkie.

“Wacht maar, een dagje beland je in een pom.”

Nog een week lang horen de jongens het gekukeleku van Tokkie hier en daar op de erven in de straat. Sommige mensen vinden het niet leuk en jagen hem weg.

En buurvrouw Hilda moet steeds lijdzaam toekijken hoe Tokkie het eten van Bontje voor zijn neus wegpikt. De week daarop zien de jongens het dier niet. Bontje heeft zijn portie weer voor zich alleen.

Zaterdag fluistert Winston: “Gisteren heeft mama pom gehad van buurvrouw Hilda.

Misschien zit Tokkie erin.” Maar dan fietsen de jongens langs de nieuwe burens.

De kippenren is veel hoger gemaakt. Vanuit de ren horen ze: “Kukeleku!”

“Hij zat dus niet in die pom”, zegt Steven. “Hij kan gewoon niet meer naar buiten.”

K = Soekimin Kortram V = verkoopster A = Alida Kortram B = Beryl Kortram

O = oma Kortram

Soekimin Kortram loopt door een drukke winkelstraat. In een etalage ziet hij een bord waarop met grote letters staat: UITVERKOOP! Hij gaat de winkel binnen.

S: Ik heb allang een nieuwe broek nodig. Kijk, daar ligt een nette jeansbroek. Die kan ik ook naar het werk dragen. Ze verkopen hem voor de helft van de prijs.

V: Meneer, wilt u die broek niet even passen?

S: Nee, ik neem hem zo mee naar de kassa.

V: Het is een uitverkoopbroek. U mag hem niet meer ruilen als u hem eenmaal heeft gekocht.

S: Ik heb een beetje haast. Op het labeltje zie ik dat het mijn maat is.

(Als Soekimin thuiskomt, trekt hij stilletjes de broek aan en loopt de woonkamer binnen.)

S: Vrouw, kijk eens wat een mooie jeans ik heb gekocht in de uitverkoop.

A: *(Verbaasd.)* Maar man, wat zie je er toch gek uit! Die broek is wel tien centimeter te lang!

B: Ja, pa. Je trapt helemaal op die zoom. Oma, vind je ook niet dat die broek veel te lang is?

O: Laat ik even mijn bril opzetten. Dan kan ik het beter zien. Ja, van achteren sleept de stof een stuk op de grond.

S: Vrouw, dan moet je de broek voor mij inkorten. Ik kan de broek niet meer terugbrengen. Het is een uitverkoopbroek.

A: Nee hoor, ik heb het veel te druk met mijn werk. Je had niet zo onverstandig moeten zijn. Je had de broek moeten passen voordat je hem kocht.

S: Moedertje, kan jij het dan doen? Jij hebt het niet zo druk, toch?

O: Ik zou wel willen, mijn jongen. Maar mijn ogen zijn veel te slecht. Zelfs met mijn bril op kan ik het gat van de naald nauwelijks vinden.

S: Beryl, kan jij het dan niet doen? Jij bent toch een flink meisje?

B: O nee papa, ik ben bang dat ik je broek ga verpesten.

Zulke dingen heb ik niet op school geleerd.

Later op de avond. Mevrouw Kortram, oma en Beryl liggen al in bed.

Meneer Kortram zit op het balkon en kijkt naar de sterren. Hij kan de slaap niet vatten.

S: *(Tegen zichzelf.)* Wat moet ik nu doen? Al was die broek maar de helft van de prijs, ik heb ervoor betaald. Het is zonde als ik de broek niet kan dragen. En niemand die de broek wil inkorten. Zo moeilijk kan dat toch niet zijn? Weet je wat? Ik sta op en probeer het zelf. *(Zachtjes sluipt hij naar de woonkamer, waar de nieuwe broek over de rug van een stoel hangt. Hij knipt netjes tien centimeter van de pijpen af. Hij gaat naar bed.)*

B: *(Tegen zichzelf.)* Die arme papa! Nu kan hij de nieuwe broek niet dragen. Hij was er zo blij mee. Eigenlijk zou ik de broek wel in kunnen korten. Ik moet gewoon mijn best doen. Wacht, ik zal hem verrassen! Ik heb op mijn tafeltje nog een schaar liggen. Daarmee knip ik een stuk van de broek af. Heel vroeg in de ochtend. Het is nog donker.

A: Wat heb ik slecht geslapen. Ik moest aldoor aan die broek van mijn arme man denken. Zijn gezicht stond zo teleurgesteld toen ik weigerde de broek in te korten. Ik had niet zo bot moeten zijn. Ik ga het goedmaken. Waar is mijn maatlint? Tien centimeter moet er van die broek af, toch? Laat ik dat maar gaan doen, want van slapen komt toch niets meer terecht.

Ietsje later

O: Ik ga opstaan. Die broek moet nog in de voorzaal liggen. Al zie ik niet zo goed meer, het moet me toch wel lukken een stukje van de pijpen te knippen. Hier, mijn schaar. O, daar is de broek. Daar gaan we dan. Knip, knip. Nu moet de broek wel goed zijn. Ik ga gauw nog even een beetje liggen.

S: *(Hij gaat naar de woonkamer en grijpt de broek.)* Zo, nu zullen ze allemaal opkijken! Ik trek de broek aan en zal ze laten zien dat ik me zonder hun hulp heb weten te redden. *(Hij steekt zijn benen erin.)* Wat is dit nu?

De broekspijpen eindigen boven mijn knieën! Alida, Beryl, mama, wat is er gebeurd?

O+A: Mi gado!

B: Hahaha! Papa, je hebt nu een kniebroek!

S: *(Zucht.)* In ieder geval heb ik nu een mooie sportbroek.

Door de week staat Ivano heel vroeg op. Hij woont in een dorp langs de Saramaccarivier en gaat met de boot naar school. De schoolboot is van zijn oom. Die brengt kinderen naar school en haalt ze ook weer op.

Mama Kesia wordt het eerst wakker. Zij zorgt ervoor dat Ivano ontbijt voordat hij naar school gaat. Een stevige kom kwak houdt hem goed tot de pauze. Ze let er ook op dat zijn uniform netjes is.

Tegen zes uur staat Ivano bij de steiger om op zijn oom te wachten. Er zitten al kinderen in de boot als oom aankomt. Hij moet er nog drie ophalen. Vanuit Ivano's dorp is het een half uur varen naar zijn school.

Ivano geniet altijd van de tocht over de rivier. Hij ziet kleine kinderen die nog niet op school zitten langs het water met hun moeder. Sommigen spelen in het water, anderen in het zand. De vrouwen wassen hun vaat.

Vandaag is het vrijdag. Er is een snoeppauze op school. Ivano heeft geld gehad van zijn moeder om lekkers te kopen. Als de bel van de pauze gaat, rennen de kinderen naar buiten. Er is veel lekkers te koop.

Na de snoeppauze haalt de juf van Ivano de rekenrepetitieblaadjes tevoorschijn.

Ze heeft ze gecorrigeerd en nu zullen de kinderen hun cijfers horen. "Ivano, vijf!", roept ze. "Dat is een onvoldoende." Ze geeft hem het blaadje. "Je moet je moeder laten tekenen", zegt ze. "Maandag wil ik het blaadje weer terug hebben."

Ivano is teleurgesteld. Hoe kan het dat hij maar een vijf heeft? Hij heeft de sommetjes nog zo met ma geoefend. Wat zal ze boos zijn!

Op weg naar huis kan hij niet genieten van de boottocht. De hele weg denkt hij erover na hoe hij dit aan ma moet vertellen. Thuis zet hij zijn tas in een hoek.

Hij laat het repetitieblaadje erin zitten en zegt niets.

Als hij de volgende ochtend wakker wordt, ziet hij dat de tas is verdwenen. Ma moet hem hebben genomen. Ze heeft vast zijn blaadje gezien. Langzaam loopt hij naar de rivier, waar ma Kesia de vaat doet.

Ivano gaat op een rots in het water zitten. Hij kijkt hoe zijn moeder de potten schuurt.
Plotseling vraagt ze: "Heb je honger?"
Ivano antwoordt: "Ja, mama".

“Er is cassavesoep op tafel. Poets je tanden en baad eerst, dan ga je eten.”

Ivano blijft op de rots zitten.

Ma Kesia stopt met haar werk.

“Ivano, moet je me iets vertellen?”

Ivano slaat zijn ogen neer.

“Ja, mama... ik heb gisteren een papier gehad om te laten ondertekenen, maar ik was het vergeten... en vanmorgen was mijn tas weg. Heb je iets in mijn tas gevonden?”

Zijn moeder tilt zijn kin op.

“Ja Ivano, ik heb je cijfer gezien. Ik heb je zo vaak geholpen met je huiswerk, maar je cijfers worden niet beter.”

Ivano weet niet wat hij moet zeggen. Hij voelt zich dom.

Ma Kesia strijkt hem nu over zijn hoofd. Ze zucht. “Misschien doe ik het niet goed, Ivano.

Ik ga tante Jenny vragen om je te helpen met je huiswerk. Zij heeft een mulodiploma.”

Tante Jenny is de jongste zus van ma Kesia. Zij kreeg altijd goede cijfers op school.

Nog dezelfde dag mag Ivano naar tante Jenny gaan voor extra rekenlessen.

Ze woont in een dorp verderop. Tante Jenny is blij om hem te zien.

“Zo, jongeman”, zegt ze. “Laten we eerst naar je repetitie kijken. Dan kan ik zien wat je fout hebt gedaan.”

Ivano haalt het blaadje uit zijn tas. Zijn tante kijkt aandachtig naar het papier.

Dan komt er een brede glimlach op haar gezicht.

“Ivano, dat cijfer van je klopt niet. Juffrouw is vergeten om de punten te tellen die op de achterkant van je blaadje staan. Als je die erbij telt, kom je op een acht!”

Ivano kan zijn oren niet geloven. Hij keert het blaadje om en om. Hij telt samen met tante Jenny. Ze heeft gelijk. Hij moet een acht krijgen.

Tante zegt: “Ivano, ik ga maandag met jou mee naar school om het met je juffrouw te bespreken.”

Ze belt ma Kesia op om het goede nieuws te vertellen. Ze zegt: “Kesia, je hebt de sommen goed uitgelegd, hoor. Je jongen heeft een acht. Maar als hij wil, mag hij altijd nog bij me komen voor extra hulp. Dan krijgt hij de volgende keer een tien.”

Dwars door het bos stroomde een brede rivier. In het bos woonden verschillende soorten dieren. Hazen, apen, herten, pingo's, tapirs, tijgers, miereneters, papegaaien en bosspinnen, om er maar een paar te noemen. De rivier stroomde op verschillende plaatsen als een kleine kreek het bos in. De hazen gingen graag drinken bij deze zijkreken. Op een dag had een groepje hazen een nieuwe drinkplek ontdekt. Het water smaakte er heerlijk. Het was de hazen niet opgevallen dat er een grote manjaboom groeide naast de kreek.

De boom moest door mensen zijn geplant. Manjabomen groeien niet zomaar in het bos. Mensen hielden ervan in hun korjalen over de rivier te varen. Misschien waren er vroeger mensen door de kreek gevaren. Misschien had iemand toen een manja gegeten.

Misschien had hij de pit op de kant gegooit. We zullen het nooit weten.

In ieder geval stond langs de kreek een grote manjaboom. En die gaf twee keer per jaar grote, zoete manja's.

De hazen waren voorzichtig. Hazen zijn altijd voorzichtig. Daarom zeggen mensen: zo bang als een haas. Op de dag dat ze de nieuwe drinkplek ontdekten, waren ze extra voorzichtig. Ze kenden de omgeving nog niet zo goed. Hun oren bleven alert rechtop staan.

Het gevaar kon van alles zijn: een jager, een kaaiman, een wurgslang.

En toen gebeurde het. PLOF!

De hazen schrokken zich wild. Zo snel als ze konden, gingen ze ervandoor.

Al rennend kwamen ze langs een paar apen, die in de bomen hingen.

"Waarom rennen jullie zo?", vroegen de apen.

"Plof komt eraan", riepen de hazen. "Vlucht voor je leven!"

De apen slingerden door de bomen, zo snel als ze konden achter de hazen aan.

Ze kwamen bij de herten.

"Wat is er met jullie?", vroegen de herten.

"Hebben jullie het niet gehoord?", schreeuwden de apen. "Plof komt eraan.

Vlucht voor je leven!"

Geschrokken gingen de herten de hazen en apen achterna.

Een groep papegaaien zag de dieren rennen. Ze zweefden naar beneden en riepen:

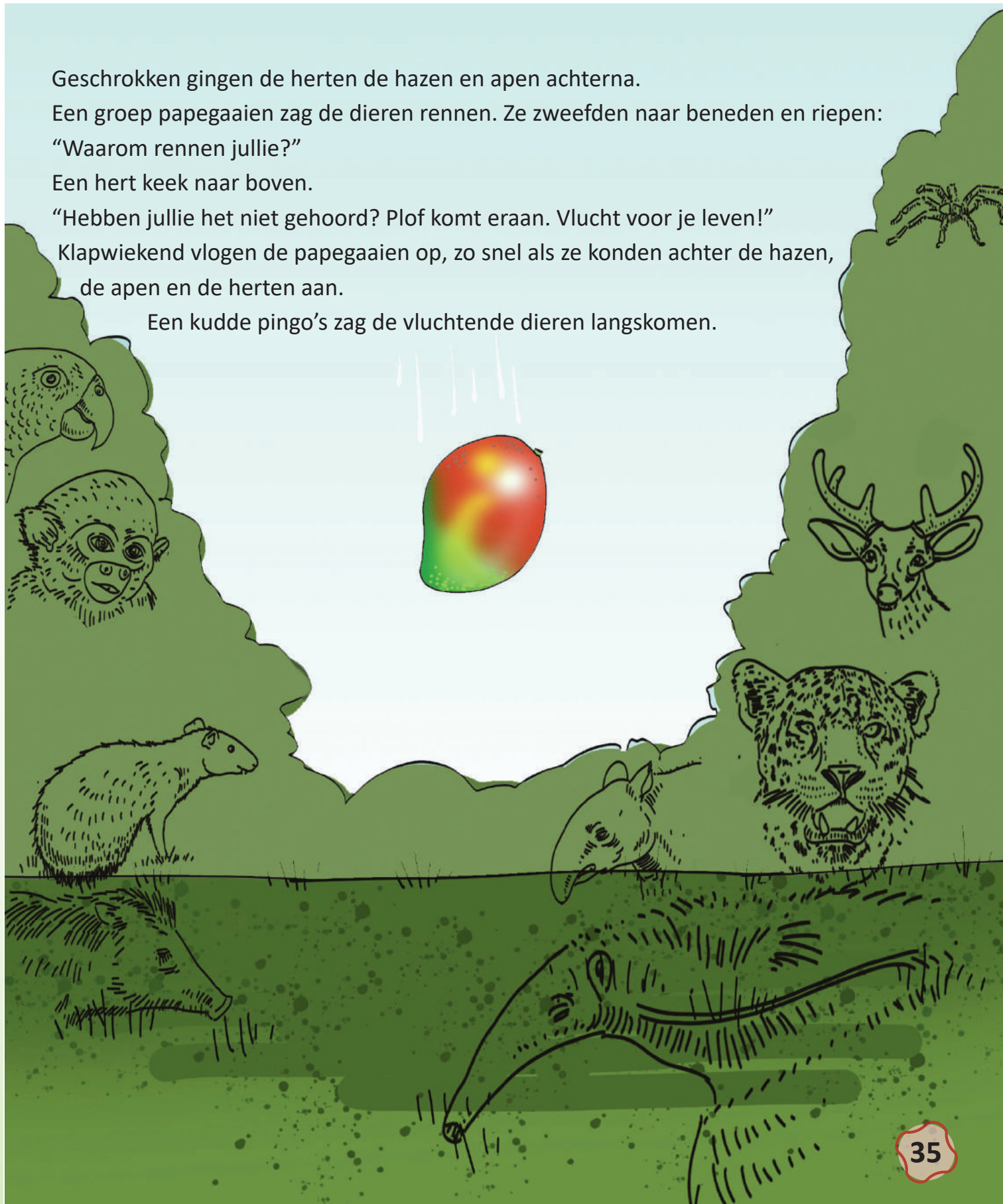
“Waarom rennen jullie?”

Een hert keek naar boven.

“Hebben jullie het niet gehoord? Plof komt eraan. Vlucht voor je leven!”

Klapwiekend vlogen de papegaaien op, zo snel als ze konden achter de hazen, de apen en de herten aan.

Een kudde pingo's zag de vluchtende dieren langskomen.

“Wat is er aan de hand?”, vroegen ze.

“Vlucht! Vlucht! Plof komt eraan”, krijsten de papegaaien.

Stampend ging de kudde achter de andere dieren aan. De mieren schrokken van hun trappelende hoeven en trokken zich zo diep mogelijk terug in hun holen.

De luiaards klampten zich angstig vast aan de bomen. Ze hoopten dat Plof hen met rust zou laten. Tussen de vochtige bladeren op de grond vluchtten sissende slangen.

“Ren, ren voor je leven! Plof komt eraan!”, schreeuwden de dieren alsmaar.

Tapirs en tijgers sloten zich aan bij de groep.

In de verte hing een groot spinnenweb over het bospad. Het was het huis van een enorme, zwarte bosspin. “Stop, stop, stop, stop, jullie gaan mijn web kapot maken”, riep de spin. Hij spreidde zijn poten wijd uit.

De dieren remden slippend op hun achterpoten.

“Uit de weg! Plof komt eraan. Hij gaat ons allemaal doodmaken!”

“Wie is Plof?”, vroeg de spin. “Heeft een van jullie hem gezien?”

“Nee”, zeiden de tapirs, “maar hij is gevaarlijk.”

“Nee”, zeiden de tijgers, “maar hij schiet met scherp.”

“Nee”, zeiden de papegaaien, “maar de pingo’s hebben hem wel gezien.”

“Nee”, zeiden de pingo’s, “maar de herten hebben ons voor hem gewaarschuwd.”

“Nee”, zeiden de herten, “we hoorden het van de apen.”

“Nee”, zeiden de apen, “de hazen hebben het aan ons verteld.”

“Hij is bij de kreek”, zeiden de hazen. “We hebben hem echt gehoord.”

“Laten we met ons allen naar de kreek gaan”, zei de spin.

“Tegen zo een grote groep durft Plof niet op.”

Hij gooide een spinnendraad uit die tot bij de kreek kwam. Snel begon hij langs het draad te glijden. Schoorvoetend gingen de anderen achter hem aan. Bij de kreek was het stil.

“Ik zie niemand”, zei de spin. De andere dieren keken om zich heen, wachtend op Plof.

De hazen spitsten hun oren. Toen viel er een grote rijpe manja op de grond. “PLOF!”

“Daar is jullie Plof!” zei de spin. “Domme dieren, als ik jullie niet had tegengehouden, waren jullie nog steeds op de vlucht.”

Sherwin hield van spelletjes, maar... hij speelde vals!

Bijvoorbeeld bij het spel 'Mens erger je niet' zei hij dat hij zes had gegooid, terwijl het niet zo was. Als zijn vriendjes merkten dat hij vals speelde, werden ze boos. Dan wilden ze niet meer verder spelen. Dan zei Sherwin dat ze niet tegen hun verlies konden. Dat was niet leuk.

De andere kinderen probeerden er iets op te vinden.

"Luister", zei Dino, "we moeten Sherwin een lesje leren. Hij verpest ons plezier met dat vals spelen. En als hij niet ophoudt, wil straks ook niemand met hem spelen."

"Ja, maar wat kunnen we eraan doen?", vroeg Edje. "We hebben het al zo vaak tegen hem gezegd."

"Zeggen helpt niet", zei Dino. "We moeten hem laten voelen hoe het is als iemand vals speelt met je. Laten wij ook vals spelen."

"Ik wil niet vals spelen", zei Saskia. "Het is zo oneerlijk."

"Alleen voor dit keer", zei Dino. "Om het Sherwin af te leren."

"Oké", zei Saskia. "Goed dan."

Diezelfde middag zaten ze bij Saskia thuis. Ze haalde het mens-erger-je-nietspel tevoorschijn. Er werd met de dobbelsteen gegooid om te bepalen wie eerst mocht beginnen.

Direct al speelde Edje vals. Hij rolde de dobbelsteen met zijn vinger naar zes. Sherwin zag het, maar zei niets.

"Ik begin", riep Edje. "Ik heb het hoogste getal."

Hij rolde de dobbelsteen weer.

"Zes!" riep hij, terwijl hij geen zes maar twee had gegooid. Hij pakte snel de dobbelsteen op. Dit keer reageerde Sherwin wel.

"Dat was geen zes!", riep hij boos. "Je speelt schurk!"

Maar Dino en Saskia zeiden dat het wel zes was.

Sherwin had het nu zo druk met de anderen erop wijzen dat ze vals speelden, dat hij niet eraan toe kwam om zelf vals te spelen. Toen Dino riep dat hij gewonnen had, was Sherwin heel boos. "Je hebt niet gewonnen!", schreeuwde hij tegen Dino.

“Je hebt hokjes overgeslagen.”

“Ik heb wel gewonnen, buh, buh!”, riep Dino. “Kijk, al mijn pionnen zijn thuis.”

“Dino heeft gewonnen”, zeiden Edje en Saskia ook.

Sherwin was woedend.

“Ik speel niet meer. Jullie spelen vals!” Hij schoof het bord met een ruk van zich af.

Alle pionnen vielen omver.

“Wil je liever schuiltje spelen?”, vroeg Edje.

Sherwin hield van schuiltje spelen. Hij was heel goed in het vinden van goede schuilplaatsen. Ze liepen naar buiten.

“Ik ben hem en tel tot honderd”, zei Dino. Hij deed zijn handen voor zijn ogen.

Terwijl hij hardop telde: ...zestig, zeventig, tachtig, negentig... keek hij door zijn vingers waar Sherwin zich verstopte. Die dokte achter de heg.

“Honderd!”, riep Dino en hij rende rechtstreeks naar de heg, waar hij Sherwin vond.

“Dino, je hebt gekeken!” riep Sherwin uit. Hoe kon Dino hem zo snel hebben gevonden?

Dino zei: “Jij moet hem nu zijn.”

Nijdig antwoordde Sherwin: “Ik wil hem niet zijn, want jij hebt stiekem gekeken en je zag waar ik heen ging.”

“Nou, dan ben ik hem wel”, zei Edje met een lachje tegen de anderen. Hij begon te tellen. Hij keek ook door zijn vingers en zag dat Sherwin achter het kippenhok kroop.

“Honderd!” riep Edje en hij rende direct naar het kippenhok. Hij vond Sherwin en hield hem stevig vast.

“Edje, je hebt gekeken”, protesteerde Sherwin. “Het is niet leuk als er schurk gespeeld wordt. Ik doe niet meer mee.”

Saskia wuifde hem weg. “We kunnen wel zonder jou, hoor.”

Sherwin keek beteuterd.

“Ik wil niet in mijn eentje spelen”, zei hij. “Ik wil met jullie spelen. Maar ik wil niet dat jullie schurk spelen. Niemand kan echt winnen of verliezen als je vals speelt.”

Een valsspeler bederft alle pret van het spel.

Maar jij speelt altijd vals. Dus dachten we dat jij het misschien wel leuk zou vinden als we allemaal vals speelden.”

“Nee, hoor”, zei Sherwin en hij wreef over zijn ogen. “Ik vind het vreselijk. Het is zo gemeen.”

“Luister, Sherwin... we geven je een kans”, zei Saskia. “Wij spelen met je als jij eerlijk speelt. Maar als jij vals speelt, spelen we allemaal vals.”

“Laten we eerlijk spelen”, zei Sherwin kleintjes. “Ik zal het niet meer doen.”

“Gelukkig!”, zei Saskia opgelucht.

“Wij hebben alleen maar vals gespeeld om het jou af te leren.”

Met zijn vieren gingen ze naar binnen. Daar zetten ze het mens-erger-je-nietspel weer op tafel. Ze speelden zonder dat iemand vals speelde. En het was heel gezellig.

Claudy ligt op de sofa. Zij kijkt naar haar broertje. Hij zit op zijn wipstoeltje op een matje. Ze kietelt hem onder zijn voetjes. Hij knippert met zijn oogjes en schaterlacht. Mama is in de keuken. Zij kookt vandaag rijst met bruine bonen. Claudy hoort vanaf gisteren “miauw, miauw”. Het begon eerst heel zachtjes. Ze hoort het om de zoveel tijd. “Miauw, miauw”. Het klinkt vandaag net iets luider. Gisteren heeft ze op het erf lopen zoeken. Tussen de planten zag ze twee kikkers en veel mieren.

In de bomen speelden grietjebies, maar geen poes. Onder de auto keek ze wel tien keer. Geen poes te zien. Ze moest even denken aan vorig jaar. Zij zagen toen een kleine poes op straat. Terwijl ze naar haar toeliepen, rende de poes de garage in. Papa en Claudy stonden op vertrek. Papa keek onder de auto, maar zag niets.

Na het starten reed hij heel langzaam. Zacht gemiauw leek met hen mee te gaan. Papa stopte. Claudy keek op de achterbank, maar zag niets. Papa keek weer onder de auto. Ook daar niets te zien. Hij deed de motorkop open. Daar zat het poesje te miauwen. Papa heeft haar toen weggejaagd.

“Ik ben bang dat ze anders doodgaat”, zei hij.

Claudy maakt een raam open. Ze ziet een oranje-wit gestreepte staart snel langsgaan. Dat lijkt op een grote poes. Het dier rent naar achteren.

Voordat ze kan zien waar het naartoe gaat, roept mama: “Houd op met dat gemiauw, Claudy. Anders denken we dat er een poes is.”

Claudy loopt naar de keuken.

“Ik ben het niet mama”, zegt ze. “Er is echt een poes. Ik zag zonet een oranje-witte staart buiten rennen. Ik heb niet kunnen zien waar die naartoe gaat.”

“O”, zegt mama. “Sorry schatje, ik dacht dat je grapjes maakte. Na het eten kunnen wij even gaan kijken. Misschien is die poes in het berghok.”

“Ja, dat is een goed idee”, antwoordt Claudy. “Gisteren heb ik overal gekeken. Alleen in de garage en het berghok ben ik niet geweest.”

“Dat is heel flink van je”, antwoordt mama. “Slaapt je broertje al?”

“Ja, hij is net in slaap gevallen”, zegt Claudy.

Mama, papa en Claudy genieten van rijst met bruine bonen. Wanneer ze klaar zijn, klinkt zachtjes het gemiauw weer.

Claudy vraagt: “Hoor je dat, papa?”

Papa spitst de oren. Het is even stil. Daarna klinkt weer: “Miauw, miauw”.

“Inderdaad, ik hoor het ook”, zegt papa.

Hij zit met zijn rug naar het raam. Mama en Claudy zitten tegenover hem aan tafel.

Het is een warme zaterdagmiddag. De hoge ramen achter papa staan wijd open.

“Hé”, roept mama opeens. “Zag jij dat ook, Claudy?”

“Ja, die oranje poes is er weer”, roept ze.

“Waar?”, vraagt papa, terwijl hij zich omdraait.

“We zagen een oranje-witte poes naar achter rennen”, antwoordt mama. “Kom, we gaan gelijk kijken. Claudy, let jij even op je broertje. Als hij wakker wordt, roep je ons.

Misschien heeft de poes kleintjes. Dan moeten wij heel voorzichtig zijn.

Ze zal haar kleintjes altijd willen beschermen.”

Claudy wil alles zien. Ze blijft in de deuropening van de achterdeur staan.

De babymonitor heeft zij bij zich. Daarop kan zij zien hoe haar broertje slaapt.

Het gemiauw klinkt hier wat luider dan binnen, maar het is nog steeds zachtjes.

Mama en papa lopen de garage in. Ze kijken om zich heen. De auto staat op het erf, dus de garage is leeg. Aan de garage grenst het berghok. In het berghok staan blikken verf en tuingereedschap. Daarnaast staan stapels reservetegels. Geen dier te bekennen.

Er staat ook een grote houten kast met veel oude spullen erin.

Papa maakt de kast voorzichtig open. In een hoekje staat een oude rieten mand.

Daarin zit de grote oranje-witte poes. Vijf kleine witte bolletjes lopen om haar heen.

Ze miauwen flink. Moeder poes likt haar jongen. Ze kijkt vragend op naar papa.

Heel zacht praat hij met haar.

“Je zocht een rustige plek voor je kleintjes, hè?”, vraagt hij. “Je mag voorlopig hier blijven. Wanneer ze wat groter zijn, zoeken we voor elk een thuis. Vanmiddag zullen we je wat melk geven, hoor moedertje.” Papa aait haar over haar kop.

“Kom maar erbij, Claudy”, zegt papa.

Claudy loopt naar hen toe. De jongen hebben net gedronken. Ze gaan nu heel dicht tegen hun moeder aan liggen. Vier kruipen tegen haar buik en eentje tegen haar kin.

Ze worden stil.

“Dag mama poes”, zegt Claudy zachtjes. “Wat heb je mooie kleintjes.”

Ik ken een kleine duivel,
hij woont bij iedereen.
Hij is de schuld van alles,
hij jukt en is gemeen.

Wie is met modderschoenen
in de slaapkamer gegaan?
Dat heeft, hoe kan het anders,
A No Mi gedaan.

Wie heeft een glas gebroken?
Wie heeft koekjes weggepikt?
Dat heeft in alle huizen
A No Mi geflikt.

Maar 'k ga ruzie met hem maken.
Ik geef de eerste stoot,
ik wil geen vriendje blijven
van zo'n huisgenoot.

'k ga voortaan eerlijk zeggen,
ook al krijg ik straf.
'k jaag A No Mi ons huis uit,
want jokken vind ik laf.

Ik ben Lafu, de hond van Sita. Ik mag op het erf spelen, maar niet op straat gaan. Dat vindt Sita gevaarlijk. Ik ben gehoorzaam, dus ik ga niet, ook niet als de poort openstaat. Soms sta ik gewoon voor de deur en dan kijk ik op straat. Ik zie weleens andere honden voorbijgaan. Eén hond zie ik heel vaak. Hij is zwart en heeft een grote witte vlek op zijn snuit. Op een middag stond ik weer voor de deur en daar zag ik die hond aankomen. "Hallo", blafte ik. Die hond bleef staan en keek naar me, maar hij blafte niet. "Hoe heet je?", blafte ik. Eerst gromde hij en toen blafte hij heel kort: "Ik heet gewoon 'hond'". "Heet je 'hond'?", blafte ik verbaasd. "Dat kan toch niet, je moet toch een naam hebben!" "Zeur niet. Ik heb honger! Heb je eten?" Ik had die dag veel eten gekregen en had niet alles kunnen opmaken. Dat blafte ik dus tegen hem. "Waar is het?", vroeg hij. Ik blafte: "Achter het huis!" Voordat je het dacht, was die hond op ons erf, achter het huis. Hij schrok in twee grote happen mijn bak leeg. Toen liep hij weer naar buiten. Hij bedankte niet eens, dat gierige beest. "Ik noem je 'Vlek'", blafte ik, maar hij was al om de hoek verdwenen. De volgende dag ging Sita bij het buurmeisje Els spelen. Ik keek naar ze vanaf ons erf en zag toen die nare kat daar rondlopen. Wat is dat toch een verwaand beest. Ze keek boos naar me en begon te blazen. Stel je voor! Ik was helemaal op mijn eigen erf en dan wilde dat beest me aanvallen. Els zei: "Niet doen, Grijsje. Ga naar binnen." De kat ging in de keuken. Ik zag dat Sita een bakje oppakte. "Wat is dit?", vroeg ze. "Dat zijn de kattenbrokjes van Grijsje", zei Els.

“Kattenbrokjes?”, vroeg Sita.

“Dat moet Grijsje eten om een flinke, gezonde kat te worden. Het komt uit het buitenland. We hebben ook nog blikjes met kattenvoer uit het buitenland. Kom maar mee, dan laat ik je de voorraad zien.”

Ik dacht: zeker is die poes door die kattenbrokjes zo’n akelig groot beest geworden.

Later hoorde ik Sita tegen mama zeggen: “Mama, weet je? Dat eten van die poes van Els komt helemaal uit het buitenland!”

Mama lachte.

“Die poes van Els is een luxe kat, hoor!”

“Els zegt dat Grijsje dat moet eten om een sterke, gezonde kat te worden”, zei Sita.

Vlek kwam intussen elke dag bij het hek staan. Zodra hij me zag, blafte hij: “Ik heb honger, heb je eten?”

Als ik ‘ja’ blafte, ging hij snel achter het huis. Hij schrok alles op en ging vlug weer weg. Ik had medelijden met hem. Had hij misschien geen huis en geen mensen die hem eten gaven? Laatst vroeg ik hem: “Waar woon je?”

Hij blafte: “Om de hoek”.

“Krijg je geen eten?”, blafte ik weer.

Hij antwoordde: “Soms”.

Een keer stond hij weer voor de deur.

“Vlek, je kan komen”, blafte ik. “Ik heb wat eten voor je gelaten.”

Maar ik had er niet op gelet dat Mahinder, de grote broer van Sita, achter op het erf bezig was. Toen hij Vlek zag, riep hij: “Wat doet die vreemde hond hier?” Hij raapte een steen op om Vlek weg te jagen. De steen raakte Vlek. Jankend rende hij weg. Arme Vlek. Mahinder ging naar het hek en deed dit dicht.

Ik verveelde me een beetje die dag, want Sita was er niet. Ik drentelde wat rond op het erf. Ik rook ineens een bekende geur. Die kwam van naast, van het erf van Els. Ik ging bij de omheining kijken. En wie zag ik daar? Vlek!

Hij sloop heel zachtjes naar het achterbalkon. Hij stond naast het etensbakje van die kat.

Hij keek voorzichtig om zich heen; er was niemand daar.

Vlek rook aan het bakje en wat deed hij? Hij begon te eten! Hij at de kattenbrokjes van die kat! Oh, vreselijk! Ik schrok, man. “Vlek, Vlek, niet doen”, blafte ik. “Dat zijn kattenbrokjes! Daar word je een flinke gezonde kat van. Je wilt toch geen kat worden? Vlek, niet doen!”

Maar Vlek luisterde niet naar me. Hij at alles op, draaide zich om en ging weg. Ik zag nog hoe hij achter op het erf door een gat in de omheining kroop. O, domme, domme Vlek. Nu zou hij een kat worden. O, wat vond ik dat erg!

Aan de Marowijnerivier, niet ver van Albina, ligt het dorp Bigiston. Hier wonen Marrons en Inheemsen gemoedelijk naast elkaar. Het dorp kreeg zijn naam van de grote rots, 'bigi ston', die vlakbij in de rivier ligt.

Het is maandagochtend. Benito van negen, staat met zijn klasgenoten aan de waterkant. Ze gaan naar een boekenfestival in Albina. De kinderen staan opgewonden te praten. Benito woont zijn hele leven al in Bigiston. Hij heeft er veel vrienden. Maar Benito heeft een geheim, waar niemand van weet. Hij ziet wazig. Dit is knap lastig.

In de klas, bijvoorbeeld, kan hij de sommen niet goed zien. Hij zit daarom altijd vooraan. Gelukkig mogen ze aan het begin van het schooljaar zelf hun zitplaats kiezen. Benito schaamt zich een beetje. Hij durft niemand te vertellen over zijn geheim. Wat als ze hem vreemd vinden? Of zeggen dat hij een enge ziekte heeft? Nee, hij kan zijn geheim liever voor zich houden.

"A doo, a boto doo", roepen zijn klasgenoten.

Hij ziet inderdaad de boot aankomen. Ze kunnen vertrekken. Juf Moimofu komt gehaast over het dorpspad naar de rivier lopen. Ze was cassavebrood gaan kopen voor onderweg. Juf Moimofu is nog niet zo lang bij hen op school. Ze komt uit Paramaribo en praat zo mooi Nederlands. Aangekomen bij de rivier, doet de juf haar best de kinderen rustig te houden. "Twee rijen kinderen, een jongensrij en een meisjesrij." Benito en zijn klasgenoten vormen snel twee rijen. "Instappen en rustig gaan zitten", zegt de juf.

Benito blijft aarzelend staan en merkt dat de juf naast hem is komen staan. Bij elke leerling die instapt, wiebelt de boot een beetje. Nu moet Benito instappen. Hij ziet de rand van de boot ook wazig. Zijn hart klopt in zijn keel. Als dit maar goed gaat. Juf Moimofu zet haar hand op zijn schouder en helpt hem bij het instappen. Benito slaakt een zucht van verlichting. Stel je eens voor dat hij een misstap zou maken. Dan begint de boot te varen.

Benito geniet van de wind op zijn bruine huid. Hij houdt van de natuur.

"Wan keskesi, wan keskesi", hoort hij de kinderen roepen.

Ze wijzen naar een boom aan de kant. Benito knijpt zijn ogen samen, maar ziet alleen een bruine vlek tussen het groen.

Hij wrijft in zijn ogen en probeert het weer. Helaas zijn ze al verder gevaren.

San, nu heeft hij de luiaard niet kunnen zien. Zo gaat het nou altijd, denkt Benito.

Zijn gezicht staat somber. Stilletjes staart hij voor zich uit over het water.

Dan vermindert de boot vaart. Ze zijn er. Wanneer iedereen veilig op de oever staat, begint de juf te spreken.

“Oké, we gaan twee aan twee lopen, achter elkaar. Luister goed, want het is heel druk hier. We gaan nu naar het voetbalveld, naar het boekenfestival.”

Bij de ingang van het festival krijgt elke leerling een mooi leesboek.

Er zijn stands met boeken, maar er staan ook knutselstands. Ze zijn aan het schilderen als juf Moimofu Benito op zijn schouder tikt.

“Kom even mee”, zegt ze.

Wat is er nou, vraagt hij zich af.

Juf loopt naar een stand helemaal achteraan.

“Benito, er is hier een apparaat dat kinderen kan helpen lezen. We zouden het geweldig vinden als jij ons wilt helpen om het uit te proberen.”

“Oké, juf.”

Een vriendelijke mevrouw wijst hem een kruk aan. Wanneer hij zit, schuift ze het apparaat voor zijn ogen. “Kun je de woorden op de muur lezen?”

Benito knijpt met zijn ogen.

“Niet knijpen met je ogen. Als je het nog niet kunt lezen, kan het apparaat helpen.

Kijk weer! Kun je het nu zien?” “Hé, ai kon kiin!”, roept Benito nu.

De juf schiet in de lach.

“Ja, het is helder geworden. Je krijgt nu beter beeld.”

Weer draait de mevrouw aan het apparaat en nu kan Benito de woorden veel beter lezen.

Na vijf minuten kan hij met het apparaat alle woorden goed zien. Zelfs de kleingeschreven woorden. De juf praat nog even met de mevrouw. Dan komt ze naar hem toe.

“Weet je, Benito... Je hebt een bril nodig. Een bril kan je helpen alles veel beter te zien.”

Nu begrijpt Benito waarom hij zo slecht zag.

“Ik wist dat ze je hier zouden kunnen helpen”, zegt de juf. “Ik ga met je ouders praten over de bril. Het komt goed.”

Samen lopen ze terug naar de andere leerlingen. Benito is blij.

Straks kan hij alles goed zien.

Bluuuup, bluuup, blup... Het water beweegt heel even. Dan komen twee puntige snuitjes en twee paar ogen boven water.

“Mooi, hè?”

“Ja, erg mooi, maar je weet dat we niet op het droge mogen, toch?”, fluistert Mina.

Ze voelt zich zo bloot. Dus gaat ze onder de groene bladeren van de waterlelies schuilen.

Stanley luistert niet, zoals altijd doet hij waar hij zin in heeft. Hij zwemt nog een beetje naar de kant. Zijn voorpoten zijn even later op het gras.

“Terug, Stanley. Niet op het droge, heeft mama gezegd.”

“Ik baal van alle nattigheid, meisje. Maak je niet druk, ik wil alleen maar kijken hoe de buurt eruitziet.”

Plets, plets, slaat Stanley van blijdschap met zijn dikke staart op het water.

Dan is hij op het droge.

“Niet doen, kom terug in het water”, schreeuwt Mina.

Ze begint te huilen. De krokodillentranen van Mina vallen ploep, ploep, in het water.

Stanley zit in het gras en geniet van de zon.

Hij hoort Mina zeggen: “Straks ben jij ook een tas of een riem. Of je vlees hangt aan een satéstokje.”

“Ach nee, zusje. Maak je geen zorgen om mij. Ik ben papa toch niet!”

Van blijdschap maakt Stanley een koprol in het gras. Mina kan haar koppige broertje niet aan. Verdrietig zwemt ze naar hun huis in het riool. Ze denkt aan haar vader. Die werd een paar jaar geleden door twee mannen gevangen. Ze hadden hem aan een touw gebonden en meegenomen. Mina laat heel veel krokodillentranen vallen. Het water in het riool stijgt daardoor een paar millimeters. Wat is het stil zonder Stanley. Ze hoopt dat er niets met hem gebeurt. Dan hoort Mina opeens een geluid. Bam, bam, bam.

Alles begint te schudden. Mina wordt bang.

Ze gilt: “Mamaaa, een aardbeving, nee, een zeebeving! Ik ben bang! Stanley, kom gauw naar binnen!”

Stanley kijkt nieuwsgierig naar het grote gevaarte. Het is geel en heeft een lange arm.
Langzaam komt het zijn kant op. Hij vindt het leuk om naar de machine te kijken.
Er zit een man met een pet op in de machine. Hij is de operator van de machine.
De grote bak gaat op en neer. Er komt gras, plastic, flessen en modder uit de trens.
Die worden in een grote truck geladen. Opeens ziet hij een vis in de laadbak gaan.
Hij doet zijn kaken open en dicht als hij de vis in de laadbak ziet verdwijnen.

Die lustte hij wel.

“Als hij dichterbij komt, zwem ik naar huis.”

Dat zegt Stanley aan zijn vriend Paddy de kikker, die net komt aangesprongen.

“Zie je wat voor troep de mensen in de trens hebben gegoooid?”

Paddy kijkt hem met zijn grote kikkerogen aan.

Hij heeft geen tijd om wat terug te zeggen. Hij maakt een paar grote sprongen en verdwijnt naar een veilige plek.

Stanley kijkt geboeid naar de machine. Die komt langzaam vooruit, maar de jonge kaaiman heeft niet door dat het gevaarte al heel dichtbij is. Plotseling hangt de bak boven hem.

Dan pas merkt hij het gevaar op. Stanley springt opzij, maar de bak komt sneller naar beneden. Bam. Met een harde klap komt de bak neer op zijn staart. De staart waarop hij altijd zo trots is geweest. Hij voelt een hevige pijn en knijpt zijn ogen dicht.

Achter zich hoort hij nog steeds bam, bam, bam. In een paar tellen is hij in het riool.

Dan pas durft hij te huilen.

“Mama, Mina, ik heb pijn! Ik heb pijn!”

Mama en Mina komen op zijn gehuil af. Mama kijkt hem aan en begint ook te huilen.

Mina knippert twee keer met haar ogen. Dan vraagt ze met een beverige stem:

“Maar Stanley, hoe ben je zo klein?”

Stanley kijkt om. Hij ziet dat een stuk van zijn staart weg is. Nu pas begrijpt hij waarom hij zoveel pijn heeft.

“Zie je wel, als je aldoor koppig wilt zijn?

Ik hoop dat je voortaan wel naar ons zal luisteren.” Mama zucht. “Kom, ik kijk wat ik aan je wond kan doen.”

“Maar mama, denk je dat mijn staart weer zal groeien?” Mina, die nog erg boos op hem is, geeft hem een duw en zegt: “Vergeet het maar. Door je koppigheid moet je nu als een halve kaaiman verderleven.”

Stanley begint luider te huilen. Hij heeft er spijt van dat hij niet naar Mina heeft geluisterd. Hij belooft zijn moeder en zus dat hij nooit meer ongehoorzaam zal zijn.”

“Hé, de schoolbus is er al!” schreeuwt Jaïr.

Hij grijpt zijn tas en rent direct het schoolerf af.

Isean en Chantrella zijn niet zo snel. Ze zijn onder de manjaboom achter op het schoolerf. Omstebeurt gooien ze een stok omhoog. Chantrella heeft drie manja's. Isean heeft er pas één en dan is het ook nog een groene. Juist de rijpste manja's hangen het hoogst.

“Kom, we moeten gaan”, zegt Chantrella.

Ze wordt al zenuwachtig, want als ze de schoolbus mist, moet ze wachten op de lantibus van vier uur. Dan is mama al thuis van het werk.

Mama is bestuursopzichter. Dat wordt afgekort met de letters B.O. Sommige mensen noemen haar moeder B.O. Renfurm; alsof B.O. haar voornaam is. Het klinkt echt gek. Als mama naar het werk gaat, draagt ze een uniform. Helemaal bruin, behalve de plakjes op haar schouders. Die heten 'epauletten'.

De epauletten zijn zwart, met goudborduersel erop.

Chantrella vindt alleen het borduersel mooi. Ze vindt dat mama er in haar uniform strenger uitziet dan zonder. En zonder uniform is mama al heel streng. Te laat uit school komen, betekent zeker straf.

“Isean, kom dan!”, roept ze nu echt hard.

Isean gooit de stok nog één keer hoog in de lucht. Mis. Chantrella kijkt al niet meer, maar rent naar de poort, zo hard als ze kan. Ze voelt dat haar hart ervan bonkt. O, nee! Ze hoort de schoolbus al hoestend opstarten. Een zwarte wolk uitlaatgas komt uit de uitlaatpijp en dan begint hij te rijden.

Chantrella zwaait wild met haar armen.

“Stop! Wij moeten nog mee!”

Maar de chauffeur hoort haar niet. De motor van de bus knalt en sputtert, terwijl de bus steeds harder gaat rijden. Chantrella wil erachteraan. Ze hapt naar adem, maar hapt alleen uitlaatgas. Door het hoesten kan ze niet rennen. In een waas ziet ze de bus al de hoek omslaan. Ze heeft tranen in haar ogen.

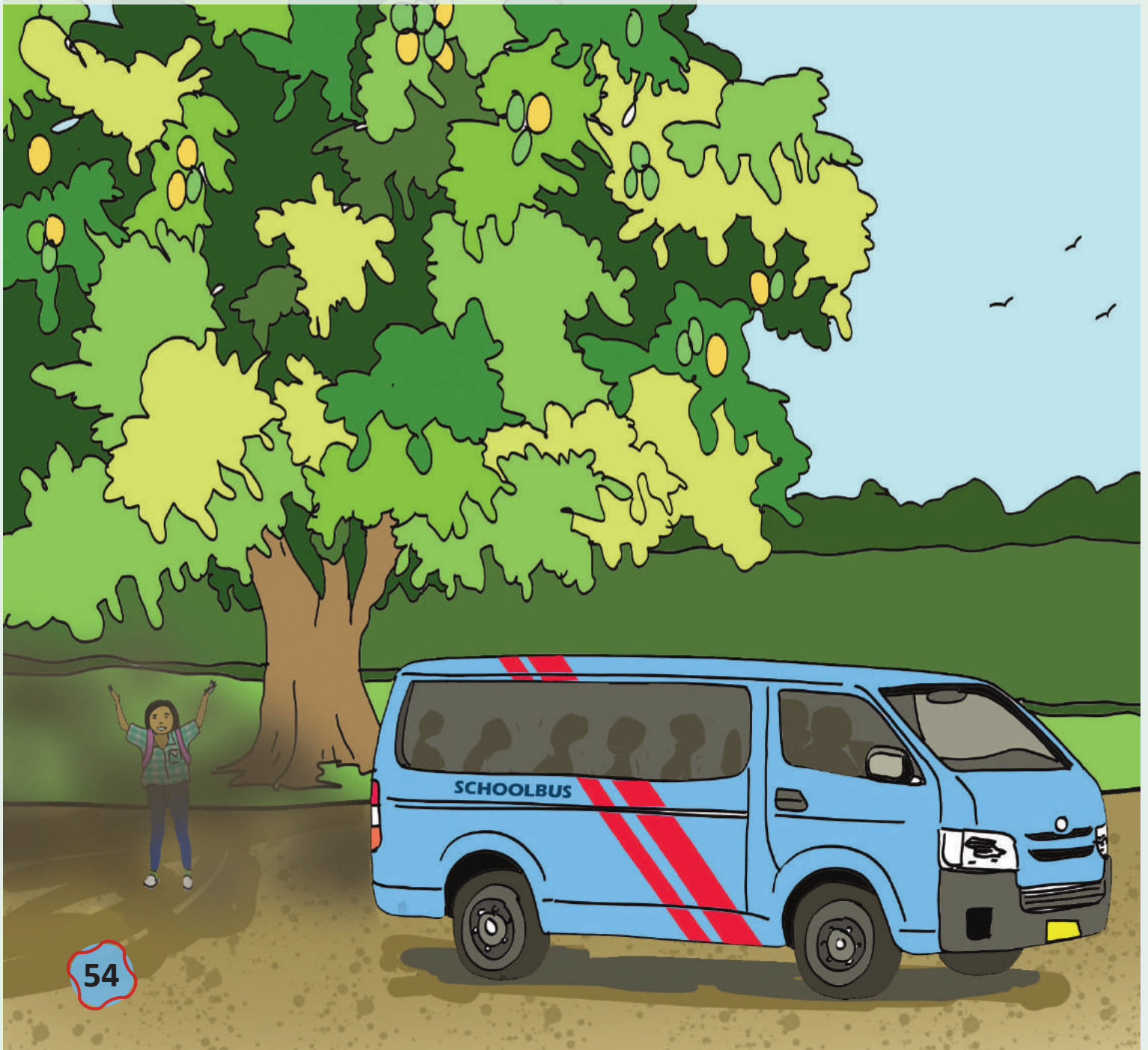
“Hé, waar is de bus?”

Isean is eindelijk bij de poort aangekomen. Hij kijkt verbaasd naar de lege plek waar net de bus nog stond. Dan kijkt hij naar Chantrella.

“Waarom huil je?”

“Ik huil niet”, zegt Chantrella boos. “Ik traan, omdat ik hoest.”

Isean weet niet zo goed wat hij moet zeggen, dus staat hij gewoon maar daar te staan.

Chantrella wordt boos en schreeuwt: “Het is allemaal jouw schuld! Dan sta je hier ook nog net een bobo!”

Isean wil eigenlijk ook boos worden, maar hij weet dat Chantrella gelijk heeft.

Dus schopt hij maar tegen het gras voor de poort. De pollen vliegen door de lucht.

“Hé, hé”, klinkt ineens een zware stem. “Wat zijn we daar aan het doen?”

Ojé, het is meneer Edwards, het onderhoofd. Hij weet niet dat ze net de bus hebben gemist. Dat mag hij ook niet weten, want dan belt hij vast naar mama. Chantrella denkt niet verder na en rent snel tot de hoek van de straat. Isean rent achter haar aan.

Ze staan op de hoek. De zon is fel en de schoolbus is weg. Wat nu?

Isean voelt in zijn zakken. Een dollar, een kwartje... dat is alles. Chantrella doet niet eens moeite, want ze weet dat ze geen geld heeft. Ze wil nu echt huilen. Ze kan niet eens met de lantibus! Hoe moeten ze nu naar huis?

Als Isean naar de auto's kijkt die voorbijrijden, krijgt hij ineens een idee.

“Chantrella”, zegt hij opgewonden, “ik heb een oplossing. We gaan liften!”

Chantrella begrijpt het niet, dus legt Isean het uit. Hij heeft het in een film gezien.

Mensen staan langs de weg en steken hun duim omhoog. Auto's stoppen dan om ze mee te nemen. Dat heet ‘liften’.

Chantrella vindt het maar een gek verhaal. Maar de schoolbus is al weg en ze heeft geen geld voor de lantibus. Dus misschien moeten ze dat liften maar proberen.

Isean en Chantrella gaan langs de weg staan en steken beiden hun duim omhoog.

Veel mensen kijken naar hen, maar niemand stopt. Of wacht! Daar stopt een grote pick-up.

De chauffeur zakt zijn ruit. Hij draagt een donkere zonnebril.

De ruiten van de pick-up zijn ook donker.

“Waar moeten jullie naartoe?”, vraagt hij.

“Naar Onverwacht”, zegt Isean.

De chauffeur knikt. “Stap maar in”, zegt hij.

Chantrella wordt ineens bang. Ze kennen hem helemaal niet.

Wat als hij een griezelige man is?

Er klinkt getoeter. De andere wagens kunnen er niet langs. “Stap in dan”, zegt de man weer. Zijn stem is nu een beetje ongeduldig.

Isean stapt al in, dan volgt Chantrella ook maar. Ze zitten samen heel stijfjes achterin.

De chauffeur draait luide muziek. Chantrella voelt de bas helemaal in haar buik.

Ze moet ineens heel erg plassen. Ze drukt haar benen stevig tegen elkaar aan. Ze zijn er nog lang niet en ze gaat de chauffeur echt niet vragen om te stoppen. Ze kijkt naar zijn achterhoofd, dat bovenop glad en glanzend is. In zijn nek valt zijn huid in plooien en daar heeft hij een paar puisten. Net als die scheerpuisten die oom Henry in zijn gezicht heeft.

O, de chauffeur kijkt haar in de spiegel aan!

Chantrella kijkt snel naar beneden, maar ze voelt dat hij nog steeds naar haar kijkt. O, waarom zijn ze ingestapt bij een vreemde man en waarom heeft ze meneer Edwards geen busgeld gevraagd! Waarom is ze niet direct met Jaïr meegelopen en waarom...

“Hé, kleintje!”

De chauffeur praat tot haar. Wat wil hij?

“Hé kleintje, je bent niet doof, toch?”

Chantrella kijkt naar Isean, die angstig naar de man kijkt. Wat wil de chauffeur?

De chauffeur zet de muziek zachter en draait zich bijna helemaal om.

“Hoe heet je, kleintje?”

Chantrella wil bijna plassen van de zenuwen. Waarom wil de chauffeur weten hoe zij heet?

Ze haalt heel diep adem en zegt dan: “Ik heet Xaviera Willems.”

Ze ziet dat Isean verbaasd zijn mond openmaakt en trapt hem snel op zijn voet.

“Au!”, roept Isean geschrokken.

De chauffeur kijkt nu ook verbaasd.

Chantrella kijkt alsof er niets aan de hand is. Ze wenkt Isean om zijn mond te houden.

“Willems, nò?”, zegt de chauffeur.

Hij wrijft over zijn hoofd. “O, dan heb ik me vergist. Ik dacht dat jij er eentje van Renfurm

was, B.O. Renfurm.” Chantrella kan haar oren niet geloven.

Hij kent mama! Dus hij is geen vreemde man!

“Ja, dat ben ik ook!” roept ze snel. “B.O. Renfurm is mijn moeder!”

De chauffeur ziet er nu nog verbaasder uit.

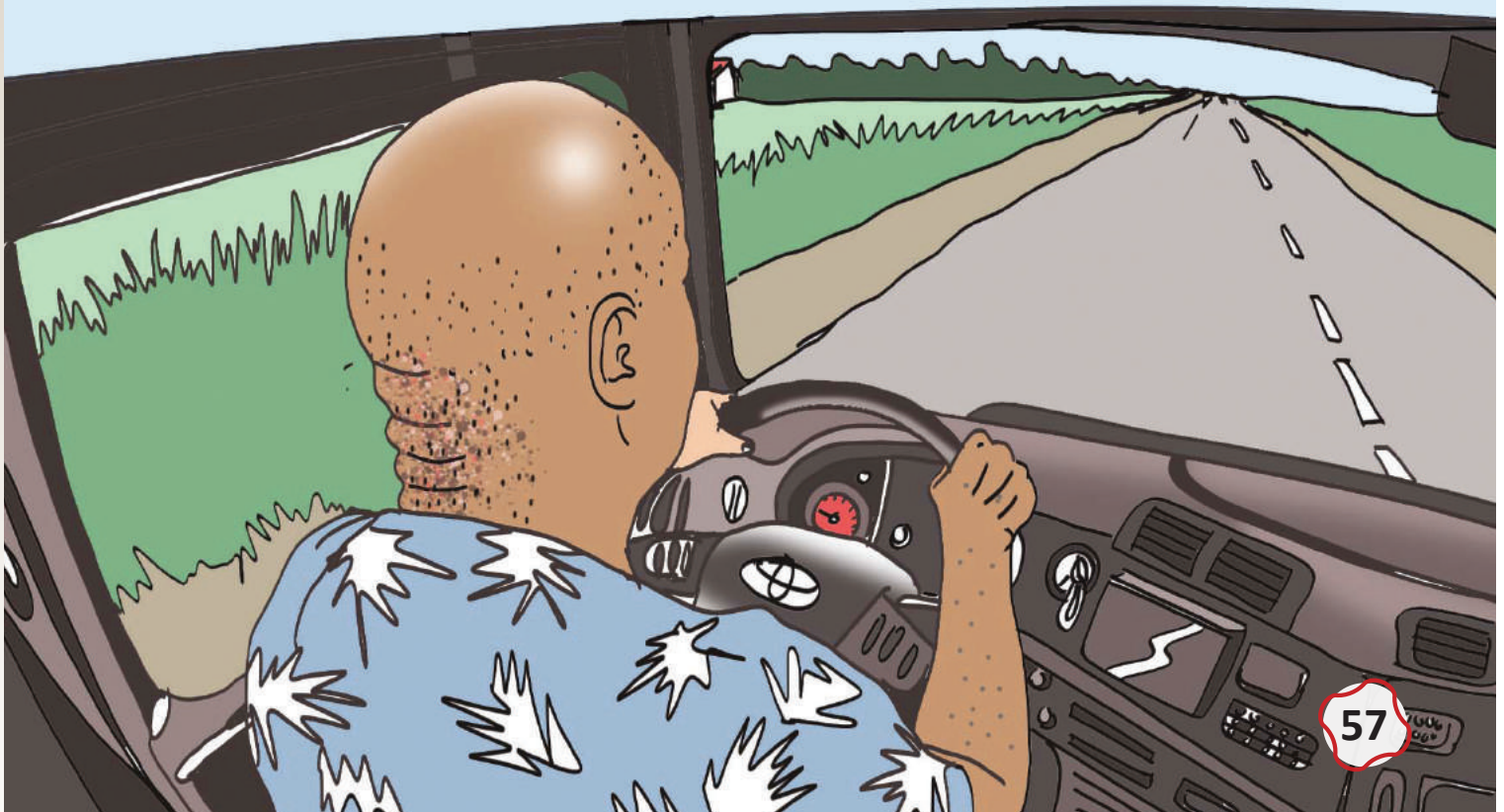
“Ik heb gejoekt”, zegt Chantrella beschaamd. “Ik werd bang, omdat u mijn naam vroeg.”

De chauffeur kijkt nog steeds heel verbaasd.

“Jullie weten niet wie ik ben?”, vraagt hij.

Isean en Chantrella schudden allebei van nee.

“Ik werk met je moeder!”, roept de chauffeur. “Ik ben assistent-B.O. Laurens!”

Chantrella haalt opgelucht adem. Dan bedenkt ze dat meneer Laurens dit natuurlijk aan mama gaat vertellen. Dan krijgt ze dubbel straf. Straf voor het missen van de schoolbus en straf voor het liften.

Meneer Laurens heeft zijn zonnebril afgezet. Hij kijkt nu ook een beetje streng.

“Dus jullie wisten niet wie ik was”, zegt hij.

Isean en Chantrella schudden weer allebei van nee.

“Maar dan waarom zijn jullie ingestapt? Meerijden met vreemden is toch gevaarlijk en waren jullie niet bang?” Zoveel vragen stelt meneer Laurens achter elkaar.

Chantrella weet niet waarop ze als eerste moet antwoorden.

“Ik was bang voor straf”, zegt ze zacht.

Meneer Laurens zegt niets terug. Hij maakt een gek geluid en hij schudt een beetje.

Wat is er nu weer aan de hand? Ineens begint meneer Laurens heel hard te lachen.

Zijn hele lijf schudt ervan; zelfs de plooiën in zijn nek schudden mee. Chantrella moet er stiekem van giechelen.

Meneer Laurens is uitgelachen en wrijft over zijn kale hoofd. Zijn stem is weer heel ernstig.

“Kijk, ik weet dat je moeder heel streng is. Aan het werk is ze ook heel strak en ik ben soms ook een beetje bang voor haar. Maar je moet geen dingen doen uit angst.

Je moet altijd eerst diep ademhalen en nadenken.”

Isean en Chantrella knikken allebei van ja.

“Dus wat doen jullie de volgende keer?”

“Dan ga ik mama gewoon bellen”, zegt Chantrella.

“En ik bel mijn vader” zegt Isean, “want hij werkt vlak hier. Hij komt om drie uur uit het werk.”

Meneer Laurens en Chantrella kijken hem ongelovig aan.

Had hij dat niet eerder kunnen bedenken? Meneer Laurens begint weer heel hard te lachen.

“Zie je wel?”, zegt hij. “Eerst diep ademhalen en nadenken.”

Chantrella slaakt een diepe zucht. Ze luistert nooit meer naar Isean. Gelukkig zijn ze bijna veilig thuis. Dan kan ze eindelijk plassen!

Laatst kwam ik op Atjoni.
Baya, 't was er heel erg druk.
Elf bussen, achttien boten,
maar ik had weer eens geluk.

Een boot voor **twaalf** kinderen,
die had nog net één plaats.
"Ba, tya mi g'a Guyaba,
'k Heb verschrikkelijke haast."

De bootsman trok aan 't touwtje.
De motor startte snel.
De kind'ren zongen vrolijk,
Lolo mi bot', jawel!

Al gauw zagen we Gengeston.
"Hier woont mijn moeder zelf",
zei Tanja en ze stapte uit.
Toen waren er nog **elf**.

Pamboko was het volgend' dorp.
"Hier woont toch basya Rien?
Dat is mijn oom, ik ga van boord."
Toen waren er nog **tien**.

Amakaakonde kwam in zicht.
Paulien hield niet van regen.
"Tyuba o kai", riep ze en sprong.
Toen waren er nog **negen**.

De mannen van Abenaston,
die gingen juist op jacht.
Ricardo ging erachteraan,
toen waren er nog **acht**.

In Kajapaati zag Mano
in een korjaal twee neven.
"Ga je mee vissen?", riepen ze.
Toen waren er nog **zeven**.

Aha, nu zijn w'al bij Jaw-Jaw.
De juf daar geeft goed les.
Marita wil hier wel naar school.
Toen waren er nog **zes**.

Op Lesipaansi was het feest.
"Ik denk dat ik hier blijf",
zei Tino en hij sprong direct.
Toen waren er nog **vijf**.

Langs Adawai kwam Gunsil al.
"Die sula is toch hier?
Die vind ik eng", riep Mayra, dus
toen waren er nog **vier**.

"O, 'k heb buikpijn", huilde Ro.
Hij at heel veel apiti.
"Ik blijf op Laduani, hoor."
Toen waren er nog **drie**.

In Tjaikonde vlak ernaast
begon een voetbalstrey.
Dat wilde Boy niet missen, dus
toen waren er nog **twee**.

In Tutubuka zat, echt waar,
B'Anansi op een steen.
"Gi mi wan tori", smeekte An.
Toen was er nog maar **één**!

"Guyaba", riep de bootsman luid.
"Uitstappen, laatste rit!"
Ik ging gelijk met Jon van boord.
Toen waren er dus... **nul**!

En in mijn hangmat droomde ik
van dorpen verderop.
Daar maak jij maar een versje van.
Ik denk dat ik nu stop!

De jongens noemden Redjo een bangerd. Als zijn vrienden over een brede trens sprongen, deed hij niet mee.

“Stel je voor dat ik erin val”, mompelde hij. “Er zitten misschien slangen in het water.”

Dan lachten de anderen hem uit; vooral Errol, een lange, forsgebouwde jongen.

“Die bangerd, hij durft ook niets.”

Errol was nummer één bij alles waar durf voor nodig was. Geen trens was hem te breed.

Geen boom was hem te hoog. Als Redjo weer niet durfde, lachte Errol hem uit.

“Waarom blijf je niet thuis bij mama in de keuken?”

Dat krenkte Redjo. Hij wilde er ook bij horen. En al durfde hij niet alles, als de jongens hem riepen om te komen spelen, ging hij graag mee.

Op een dag zei ma tegen hem: “Redjo, ik moet vanmiddag gaan begraven. Papa komt pas om zes uur thuis. Ga je op Ronnie kunnen letten als ik weg ben?”

Ronnie was het vijfjarige broertje van Redjo. Hij was een vrolijk ventje, dat al aardig een mondje mee kon kletsen.

“Natuurlijk, mama”, zei Redjo. “Ik ben al negen.”

Maar nauwelijks was mama weg of Arun liep het erf op. “Ga je mee manja’s plukken?”

Ze waren met hun vaste vriendengroep. Arun, Legène, Glenn, Robbie, Greg en natuurlijk Errol. Hij had gezien dat boer Rijswijk en zijn vrouw net waren uitgereden.

Op het veld naast het huis van boer Rijswijk stond een manjaboom dicht bij de weg.

De boom hing vol boomrijpe vruchten. Tussen de weg en het veld liep een trens.

De jongens hadden een plank over het water gelegd. Redjo wilde dolgraag mee.

Maar wat moest hij dan met Ronnie?

“Neem hem mee, toch?”, zei Arun.

“Ik wil ook mee”, zei Ronnie. Hij had alles gehoord.

“Maar je mag niets aan mama zeggen”, zei Redjo.

De vrienden vonden het wel leuk dat Ronnie meeinging. Ronnie zelf vond het geweldig.

Voor het eerst ging hij met de grote jongens op stap. Hij babbelde honderduit.

Met de plank was het makkelijk om de trems over te steken. De jongens gooiden met stokken naar de manja's.

Nero, de herdershond van boer Rijswijk, begon te blaffen. Hij lag aan de ketting bij het huis. Errol gooide een stok naar Nero. De hond blafte nog harder. Hij ging tekeer en rukte aan zijn ketting.

"Woef, woef, woef", deed Greg de hond na. Nero werd helemaal dol. De jongens rolden over de grond van het lachen. Ze zochten nog meer stokken en stenen om naar Nero te gooien. Een steen raakte Nero.

"Kai, kai, kai", jankte hij.

"Houden jullie op", smeekte Redjo, die zag dat een oor van Nero bloedde.

Niemand luisterde naar hem.

Toen... brak de halsband van Nero. De hond stormde op zijn plagers af.

"Rennen... hij is los", gilde Errol.

De jongens sloegen op de vlucht. Errol vooraan. Ook Redjo nam de benen.

Vier, vijf stappen had hij gedaan toen hij ineens aan Ronnie dacht.

Met een ruk bleef hij staan. Hij keerde zich om.

Ronnie stond huilend onder de manjaboom. Redjo rende naar hem toe en greep hem bij de arm. Waar moest hij naartoe? De andere jongens waren al over de plank gerend.

Ze keken niet op of om.

Redjo sleurde Ronnie naar de plank. Hij zou vaart moeten minderen om over de wankelende plank te gaan. Toen, zonder verder na te denken, tilde hij Ronnie met een zwaai op en sprong in de trems.

Het water reikte tot zijn middel. Ronnie had zich aan hem vastgeklemd. Hij deed nog een paar stappen naar het midden. Het water kwam nu tot zijn borst.

Aan de kant liep de hond grommend heen en weer. Telkens leek het alsof hij het water in wilde gaan, maar telkens trok hij zich terug.

In doodsangst sloeg Redjo de bewegingen van het grimmige dier gade. Ronnie huilde.

“Help, help, help!”, riep Redjo.

Op dat moment kwamen boer Rijswijk en zijn vrouw weer thuis. Haastig kwamen ze kijken wat dat lawaai op het veld was. De boer greep de hond en maakte hem weer vast.

Hij was boos, maar hielp Redjo en Ronnie uit het water.

“Dat komt ervan als jullie andermans manja’s willen stelen”, zei hij.

Maar de boerin had medelijden. Ze gaf Redjo een zak manja’s mee naar huis.

“Omdat je zo goed op je broertje hebt gelet”, zei ze.

De andere jongens, die op de vlucht waren geslagen, hebben Redjo nooit meer uitgelachen.

Hij was moedig genoeg om zijn broertje te redden van de woedende hond.

Blauwe lucht, frisse wind, wuivende boomtoppen. Biga woont nog niet zo lang in dit deel van het bos. Een paar maanden geleden woonde hij met zijn broers in de buurt van een dorp. Als hij aan die tijd terugdenkt, voelt hij nog steeds angst en verdriet.

De mensen van het dorp legden eten neer dicht bij de rand van het bos.

Biga en zijn familie hoefden geen vruchten meer te zoeken in het bos. Zijn broers werden lui en dik. Hun bolle buiken kwamen bijna op de grond. Als ze gegeten hadden, gingen ze slapen.

Biga vond slapen maar saai. Het was leuker om dieper het bos in te gaan.

Hij ging de vogeltjes achterna. Van hen hoorde hij over het vrije woud. Daar was nog nooit een mens geweest. Daar was het rijk van de dieren. Hij vertelde zijn broers de wilde verhalen die hij van zijn vogelvriendjes hoorde. Zijn broers noemden hem een dromer. Zij wilden lekker bij het dorp blijven. Ze hadden het niet door. De mensen waren bezig ze vet te mesten. Dat ontdekten ze pas toen het te laat was.

Biga was op die bewuste dag achter een felblauwe vlinder het bos ingegaan.

Zijn broers wachtten zoals gewoonlijk aan de rand van het dorp op hun porties.

Het eten op die dag was overvloedig. Het leek wel of de dorpsbewoners resten van de hele week hadden opgespaard.

Plotseling hoorde Biga zijn broers gillen. Het ging door merg en been. De vlinder verdween met een sprint in de lucht. Hij was snel teruggerend naar de rand van het bos.

Vanachter een grote varen had hij alles gezien. De jagers hadden zijn broers omsingeld.

Hij was weggevlucht toen de eerste schoten gelost werden.

Weg, weg, ik moet hier weg... Dat was het enige wat in hem opkwam. Ver, ver... het bos in.

Biga had gerend tot zijn pootjes niet verder konden. Hij snakte naar adem.

Zijn bosvarkenshartje klopte in zijn keel.

Naast een boom was hij ineengezakt. Daar was hij blijven liggen tot de volgende morgen.

Het was Gisla Grietjebie geweest die hem als eerste had aangesproken.

Ze had nieuwsgierig vanuit de boom naar hem gekeken. Stilletjes was ze dichterbij gehupt. Ze bewonderde zijn grote lichaam.

“Jij bent groot en sterk”, tjlpte ze. Ze hield haar kopje schuin.

“Jij bent zeker voor niemand bang!”

Biga was gaan staan. Hij stak zijn snuit omhoog. “Ik weet niet of dat laatste waar is hoor, maar sterk ben ik zeker.” Zo waren hij en Gisla aan de praat geraakt.

Biga voelt zich thuis in zijn nieuwe omgeving. Elke dag doet hij zijn ronde in het bos.

Daar glijdt Lisa Lektere over het pad.

“Dag Lisa, hoe is je week tot nu toe?”, groet hij haar.

“Ik mag niet klagen”, sist Lisa. “Ik vermaak me besssst.”

De struiken bewegen lichtjes.

“Ah! Pedro Pad, is jouw achterpoot al genezen?”

Pedro waggelt onder de struik vandaan.

“Nee, nee. Het gaat niet snel genoeg”, klaagt hij.

Hij trekt zijn neus op. Pedro vindt zichzelf vreselijk zielig. Biga weet dat hij hem een beetje aandacht moet geven en dan snel moet doorlopen.

Gisla was met het idee gekomen: Biga, de boswachter. Ze zei dat ze in dit deel van het bos een sterk dier nodig hadden. Iemand op wie de dieren konden vertrouwen.

Toen Biga eenmaal schoorvoetend had toegegeven, was er geen houden meer aan.

Gisla had alle dieren in het bos opgetrommeld voor een eerste vergadering van het bosberaad. Biga had zich nogal nerveus gevoeld. Hij werd zekerder van zijn zaak toen Gisla hem vol enthousiasme aankondigde. Hij hield een speech voor de dieren over hoeveel hij van het bosleven hield. Dat hij was gevlucht en dat hij een hekel had aan jagers.

Hij wilde dat iedereen veilig zou zijn in dit deel van het bos.

Hij was bereid daarom hun boswachter te zijn. De dieren waren in luid applaus en gejoel losgebarsten.

“N-n-nooit meer bang”, stotterde Kian Konijn.

Lesley Leguaan deed een vreugdedans. Gisla, die was trots rond Biga aan het tjilpen.
“Ik zei je, toch...”

Nu is hij Biga, de boswachter. Alle dieren zijn blij met hem. Hij helpt het iedereen naar de zin te maken. Hij komt op voor de zwakste dieren.

Als er ruzies zijn, komen de dieren bij Biga. Hij heeft altijd wel een idee om ervoor te zorgen dat iedereen tevreden is. Biga is nog nooit zo gelukkig geweest.

En de dieren in het bos? Die zijn dankbaar voor Biga, hun boswachter.

In China woonde een jongetje dat Zao Chang heette. Hij wilde graag monnik worden. Zijn ouders vonden het een goed idee. Zo vertrok Zao Chang op een goede dag naar het klooster in de nabije bergen.

Hij droeg een lang hemd van witte zijde. Op de wijde mouwen waren kleurige bloemen geborduurd. Tenminste, als je goed keek. Dan kon je nog zien dat het hemd wit was geweest en dat het borduursel bloemen moest voorstellen. Het hemd zat onder de vlekken. Zijn zwarte broek was besmeurd met modder. Zijn sandalen waren kapot doordat hij steeds door waterplassen had gelopen.

Je zal je wel afvragen waarom Zao Chang zich met zulke vieze kleren bij het klooster aanmeldde. Wel, hij merkte het zelf niet eens. Hij was gewoon het vieste jongetje van China. Zijn ouders waren best wel blij toen hij wegging.

Bij het klooster werd hij goed ontvangen. Niemand zei iets over zijn kleren. Niemand klaagde over zijn vieze voeten.

Een monnik wandelde met hem door het klooster. Het was er schoon en netjes.

Overal waren monniken stil en geduldig met hun werk bezig. Ten slotte kwamen ze bij de kloostertuinen. Daar schoffelden monniken de keurig onderhouden moestuinen.

“Je mag hier even zitten”, zei de monnik die Zao Chang had rondgeleid. Hij gaf hem een boek.

“Dit boek hebben wij pas gemaakt”, zei hij.

“Het heet ‘De kat, de muis en de zeven rozenblaadjes’.”

De monnik vertrok. Zao Chang begon te lezen. Maar toen zag hij een rood koordje hangen aan de rug van het boek. Hij trok eraan. Het zat stevig vast. Hij trok harder. Hij trok zo hard als hij kon, tot de rug los ging zitten.

Zao Chang had honger. Hij zag een paar kersen hangen in een boom. Hij legde het boek op de modderige grond onder de boom. Toen hij wat kersen had geplukt, pakte hij het boek weer op. Terwijl hij las, at hij de vruchtjes.

De kersenspitten vielen op de bladzijden. Hij liet ze gewoon zitten als hij een blad omsloeg. Ze plakten vast aan het papier.

Op dat moment kwam de oude Liu voorbij. Hij was de schrijver van het boek. Zijn ogen vielen op het boek. “Goedemiddag, jongeman”, zei hij. “Dat boek dat je leest, heb ik geschreven. Ik heb zeven jaar nagedacht over het verhaal. Daarna duurde het weer zeven jaar voordat het klaar was. Jij gaat er zo slordig mee om. Ik kan wel huilen.” Liu keek zo treurig dat Zao Chang veel liever een standje had gehad. Onhandig probeerde hij de vlekken die hij had gemaakt weg te vegen. Maar dat maakte het nog erger. Toen kwam Tan voorbij. Hij had de plaatjes voor het boek gemaakt. Verdrietig ging hij naast Liu zitten. “Ik heb vijfhonderd keer een kat, driehonderd keer een muis en tweehonderd keer een rozenblaadje getekend. Toen kon ik de kat, de muis en het rozenblaadje tekenen alsof ze echt waren. Dat zie je aan de plaatjes bij het verhaal van Liu.” Hij schudde zijn hoofd. “En jij doet alsof dit boek geen enkele moeite heeft gekost.” Zao Chang keek beduusd. Daar had hij nooit bij stilgestaan.

Wu, de drukker, zag de mannen bij de jongen staan. Hij ging naast Zao Chang zitten. “Mijn knechten en ik hebben veel moeite gedaan om dit boek te maken. Twee van ze moeten een bril dragen. Hun ogen zijn vermoeid geraakt door het precieze werk. Mijn rechterooglid trilt steeds, omdat ik mij zo heb ingespannen.” Met zijn linkeroog keek hij strak naar Zao Chang. Het was nog niet afgelopen. Ook Qi kwam zijn zegje doen. Hij had het boek ingebonden. Boos zei hij: “Je moet je schamen, jongeman. Liu heeft lang nagedacht over dit prachtige verhaal. Tan heeft bijna volmaakte tekeningengemaakt. Wu heeft het gedrukt zo mooi als hij kon. Ik heb dagen en nachten gewerkt om de blaadjes netjes aan elkaar te plakken en te naaien. En jij rukt zomaar de band eromheen los.” Dikke tranen vulden de ogen van Zao Chang. “O, wat spijt het me”, snikte hij. “Beloof ons dat je netter zal omgaan met de spullen van jezelf en anderen”, zei Liu.

Zao Chang wilde niets liever.

Ze gaven hem een mooi rood monnikengewaad, zachte slippers en een schone slaapmat.

Zao Chang zorgde goed voor ze. Nog jaren daarna zagen ze eruit als nieuw. Zao Chang dacht steeds aan de zorgvuldige handen van de wevers, de schoenmaker en de mattenmaker. Zo werd hij de netste jongen van China.

“Papa Rico, wat ben je eigenlijk? Jager of goudzoeker?”

De negenjarige Horacio strooit wat voer voor de powisi. Het is een statige, grote vogel, glimmend zwart met een sierlijke kuif. Zijn snavel is felgeel.

“Wel”, zegt papa, “iedere goudzoeker is ook een jager. In het bos heb je geen slager waar je vlees kan kopen. Als je voorraad eten op is, moet je op jacht. Een powisi is een soort hoender, iets tussen een kip en een kalkoen. Hun vlees smaakt goed.”

“Maar pa, deze powisi heb je niet geschoten.”

Horacio bevoelt het warme vogellijf. “Hij is helemaal gaaf.”

“Nee, het moederdier kwam aangevlogen. Toen ik schoot, rolde dit jong van haar rug af”, zegt papa.

“Piet, piet”, doet de vogel. Hij pikt naar Horacio.

“Pas op”, waarschuwt papa. “Zijn snavel is best scherp.”

Intussen komen ook de zussen Maria en Inez kijken. Maria is tien en Inez is elf.

“Jullie weten toch dat powisi’s goud eten?”, zegt papa. “Vroeger werden ze gebruikt om goud te smokkelen. Als de smokkelaar op zijn bestemming was aangekomen, werd het beest geslacht. Het goud werd uit zijn maag gehaald.”

“Wat gaan wij met de powisi doen?”, vraagt Maria.

“Hij kan in de ren bij de kippen”, zegt Horacio snel. Hij vindt de powisi veel te mooi om te slachten. Misschien mag hij de powisi wel houden als siervogel.

“De kippenren is een beetje te klein”, zegt papa. “Kom Horacio, laten we naar de houtzagerij gaan. Dan kopen we wat balken en latten. Daarmee kunnen we een loopkooi maken voor onze powisi.”

Als papa en Horacio weg zijn, doet Maria de ren open. Ze wil de krulkuif van de powisi aaïen. Maar voordat ze de ren weer dicht kan doen, staat de powisi buiten.

“Pak hem!”, roept Inez.

De powisi vlucht het erf op. Hij rent naar achteren, onder de knippaboom.

“Wacht”, zegt Maria. “Ik lok hem met wat koren.”

Ze haalt een kan maiskorrels uit de voerzak van de kippen.

“Powi, powi, powi”, roept ze zachtjes.

Ze strooit wat koren op de grond. De powisi stapt naar de maiskorrels en pikt ze op.

Maria loopt achterstevoren in de richting van de ren. Telkens laat ze een korrel vallen.

Telkens pikt de vogel die op. Maria bukt. Ze houdt haar hand met koren open voor de powisi. Ze wil hem uit haar hand laten eten.

Haar gouden oorbel slingert bij het bukken lokkend heen en weer. Plotseling hapt de powisi naar het glinsterende sieraad. Met een ruk heeft hij het in zijn snavel.

Maria schreeuwt van schrik en pijn. Inez heeft het allemaal zien gebeuren. Ze kijkt met grote ogen naar het bloed dat op het erf neerdruppelt. Dan pakt ze een stuk hout dat op de grond ligt. Zonder na te denken geeft ze een harde klap op de kop van de vogel.

Met een schreeuw zakt het beest in elkaar.

Op dat moment komt mama thuis.

“San”, roept ze geschrokken. “Wat gebeurt hier?!”

Inez heeft een grote stok in haar hand. Maria zit huilend in het zand met een hand tegen haar bloedende oor. En daar...? Wat is die hoop zwarte veren daar?

Mama helpt Maria overeind en brengt haar naar binnen.

“Stil maar, stil maar”, zegt ze, terwijl ze de wond behandelt.

Inez is ook naar binnen gekomen.

“De oorbel”, snikt ze. “Powi heeft de oorbel gegeten.”

Mama plakt een pleister op het schoongewassen oor van Maria. “Je gaat straks met papa naar de dokter om dit te laten hechten”, zegt ze. De kleine oorlel is doorgescheurd door de ruk van de sterke vogelsnavel.

Tegen Inez zegt ze. “Stop met huilen. Ik ga soep koken van de powisi. Dan vinden we de oorbel wel.”

Ze vult een grote pot met water en zet die op het vuur. Ze pakt haar slachtmes en loopt naar buiten.

Maar als ze de powisi oppakt, voelt ze dat er rillingen door het vogellijf gaan. Vlug houdt ze het beest onder de erfkraan. Zijn kop met de krulkuif spoelt ze helemaal schoon van het zand dat er overal op zit geplakt. Dan komt de vogel weer tot leven. Hij rukt zich los en wankelt het erf op. Eerst struikelend en vallend, maar dan klapperend met de vleugels en met grote vlugge stappen. “Mi tata”, roept mama geschrokken. De meisjes gillen ook. Ze rennen achter de powisi aan. Dit keer lukt het zonder veel moeite hem de ren in te krijgen. “Hé, kijk daar eens!”, roept Inez dan. In het zand glimt een gouden oorbel.

Sara werd midden in de nacht wakker. Op haar tenen liep ze naar de deur.

Langzaam, heel langzaam deed ze die open. Ze ging naar beneden. Ze vergat niet die ene krakende traptree over te slaan.

Dit deed ze vaker, midden in de nacht naar beneden sluipen.

Dan keek ze naar de kapotte souvenirs, de scherven en de omgevallen stoelen.

Zo zag het huis eruit als haar ouders hadden gevochten.

In haar kamer hoorde ze hoe ze tegen elkaar schreeuwden. Dan bleef ze boven en drukte haar gezicht in het kussen om ze niet te horen.

's Morgens stond haar moeder voor het fornuis eieren te bakken.

Op haar "dag ma, dag pa" keek haar vader op. Hij glimlachte en streelde haar wang.

Haar moeder zei niets. Sara kon niet tegen de stilte. Snel dronk ze haar melk op en propte haar broodje met ei in haar tas. Ze mompelde iets dat een groet moest voorstellen en rende naar de poort.

Bina, haar beste vriendin, stond al te wachten. Ze groetten elkaar met een high five.

"Heb je je rekenhuiswerk gemaakt? Ik vond die sommen een beetje moeilijk", zei Bina.

Sara knikte.

"Ja, ze waren een beetje moeilijk. Ik heb ze wel gemaakt, maar weet niet of ze goed zijn.

Eigenlijk hou ik niet van staartdelingen. Mijn vader helpt me altijd. Gisteren niet, ze waren weer bezig ruzie te maken."

"Ay baya. Alweer." Sara zuchtte.

"Ze maken altijd ruzie als we samen zijn. Ik weet niet waarom, maar het is niet prettig."

Ze beet op haar onderlip om niet te huilen. Bina wist niet wat ze moet zeggen.

Toen Sara na school thuiskwam, was haar moeder er niet. Dat gebeurde wel vaker.

Toch voelde Sara aan dat iets die dag anders was. Ze zag dat er geen potten en pannen op het fornuis stonden. Dat vond ze vreemd, want mama kookte altijd voordat ze wegging.

Haar oog viel op een papiertje op de eettafel. Sara wist direct dat er iets mis was.

Haar handen beefden terwijl ze het briefje las.

*Lief meisje van me,
Ik moet gaan en kan jou helaas niet meenemen.
Blijf je best doen op school en wees een flink meisje thuis.
Ik kom je halen zodra dat kan.*

Je mama

Sara belde haar vader op zijn kantoor. Ze las hem de brief voor zonder te huilen. Na iedere zin stopte ze wel even om haar beverige stem onder controle te krijgen. De woorden "Je mama" las ze niet. Ze was zo boos dat ze 'mama' niet wilde uitspreken. Haar vader zei even niks.

"Heeft ze niet gekookt?", vroeg hij toen. "Heb je honger?"

Sara schudde haar hoofd. Toen bedacht ze dat ze de video van haar telefoon niet aan had en hij haar niet kon zien.

"Nee, als ik honger krijg, eet ik wel een bacove."

Ze keek naar haar linkerhand. Het briefje was nu een prop. Misschien wilde haar vader de brief ook zien. Ze gooide de prop op de eettafel. Ze miste en de prop kwam naast de tafel terecht. Sara liet hem daar liggen.

De stilte in het huis maakte haar een beetje bang. Het duurde nog een tijdje voor papa thuiskwam. Ze wilde net de televisie aandoen, toen ze de voordeur hoorde opengaan.

"Hoi Sara, ik ben het."

Het was tante Vera, het zusje van papa. Ze was de lievelingstante van Sara.

Tante Vera bracht haar vaak uit, naar de film of wandelen in de mall. Soms deden ze gewoon wat gezelligs bij tante Vera thuis. Ze woonde alleen in een groot huis.

"Je vader belde me op, daarom ben ik hier. Kijk, ik heb wat eten voor je gebracht", zei tante Vera. Toen Sara niet reageerde, ging ze naast haar op de bank zitten.

Ze sloeg haar arm om Sara's schouders.

"Waar is mama, tante?", vroeg Sara.

"Ze is weg."

“Is ze weggelopen?”

Tante Vera knikte.

“Waarom, tante? Moeders lopen toch niet weg? Dat doen honden en poezen, toch?”

Tante Vera gaf geen antwoord. Ze streelde Sara’s haar.

“Het komt wel goed”, troostte ze Sara.

Sara wenste dat tante Vera haar moeder was. Dat kon natuurlijk niet. Ze had al een moeder. Een moeder die was weggelopen. Dat had de puppy van Bina ook gedaan.

“Bina’s puppy is weggelopen”, zei Sara.

Tante Vera zei dat de puppy niet was weggelopen. Iemand hem gestolen.

Sara ging rechtop zitten. Zou iemand haar mama hebben gestolen? Misschien wist papa het. Als hij thuiskwam, zou ze het aan hem vragen..

Het was pauze. Luid schreeuwend renden de kinderen uit hun klassen.

Een stel jongens van leerjaar vijf begon direct twee groepen te vormen om dyul te spelen. Meisjes liepen druk babbelend met elkaar over het schoolerf. Anderen dromden om de bollenman of de schaafijnsman. Die deden goede zaken bij de schoolpoort.

Rinaldo, Jozef en Michel liepen samen naar het toilet. Ze spraken over hun plannen voor die middag.

“Ik heb een nieuwe game. Willen jullie niet bij mij komen om te spelen?”, vroeg Jozef.

“Ik moet naar zwemles. Mijn vader gaat me brengen.

“Ik moet volgende maand diplomazwemmen”, zei Rinaldo.

Michel zou zijn moeder vragen. Hij woonde niet ver van Jozef. Ze zou het vast wel goed vinden. Ze stonden voor de zware houten deur van de jongenstoiletten.

“Ik kom zo. Wachten jullie op me”, zei Jozef. Hij verdween in het toilet.

Rinaldo at zijn brood met worst. Waarom moeten toiletten altijd zo stinken, vroeg hij zich af. Met een vies gezicht nam hij een hap van zijn brood. Hij leunde met zijn ene hand gestrekt tegen de deurpost.

Plotseling hoorden ze Jozef binnen boos schreeuwen: “Er is geen water!”

Bolle van hun klas kwam aangelopen. Hij hoorde Jozef schreeuwen.

“De waterleiding is vanochtend hier in de buurt afgesloten. Juffrouw heeft me net hier naartoe gestuurd. Ik moet de deur van de toiletten nu dichtmaken en op slot doen.

Anders blijft al de morserij achter, zegt ze.”

Jozef kwam uit het toilet en maakte een tyuri. “Doe die deur snel dicht dan.

Morgen zullen ze dat ding van me wel opruimen. Ik wist het niet.”

Bolle trok de deur dicht en opeens voelde Rinaldo iets kraken aan zijn ene vinger.

“Auuuu, hé wacht!”, schreeuwde hij.

Jozef zag het gebeuren en duwde de houten deur weer open. Snel trok Rinaldo zijn vinger uit de sponning van de deur. Hij keek ernaar. Wat hij zag, kon hij eerst niet geloven.

Waar zijn nagel onder de huid van zijn vinger verdween, was ruw ingedrukt.

De nagel was daar dwars door zijn vinger heen naar boven gedrukt en afgescheurd. Het ene moment zag hij dat duidelijk. Het volgende moment was alles bedekt met bloed. “Mi gado, je hebt z’n vinger platgedrukt met die deur”, schreeuwde Jozef tegen Bolle. “Kijk, bloed, bloed, bloed”, stamelde Michel. Hij werd bleek. Zijn ogen draaiden rond. Het volgende moment lag hij op de gang, flauwgefallen. Hij kon geen bloed zien. Nog steeds verbijsterd staaarde Rinaldo naar het bloed op zijn rechterhand. Een stekende pijn schoot omhoog. In zijn linkerhand had hij nog steeds zijn brood. “Kom snel mee naar juf”, zei Jozef. Hij pakte Rinaldo bij zijn arm. Een spoor van bloeddruppels volgde hen. Een groep kinderen liep met grote ogen en open mond achter Jozef en Rinaldo aan. Een ander groepje had zich rondom Bolle en de flauwgefallen Michel verzameld. “Juf, juf, kijk wat met Rinaldo is gebeurd!” “Mijn hemel! Vlug Rinia, haal wat watten uit het kantoortje. Rinaldo kom, ga hier zitten. Heb je pijn? Hou je vinger omhoog, ja zo. Iedereen naar buiten.” Meneer Parisius, het schoolhoofd, kwam ook kijken. Voorzichtig hield hij de bloedende vinger vast en bekeek de wond. “Hij moet naar de Eerste Hulp. Die nagel is helemaal afgeknepen. Hopelijk groeit hij weer aan.” Buiten de klas stonden tientallen kinderen door het gaas te kijken. Juf zette watten onder de wond om het bloed op te vangen. Rinaldo vergat één moment de pijn. Hij vergat even het bloed. Hij voelde zich ergens een held. Hij zat rustig met zijn bloedende vinger omhoog en hapte verder in zijn brood. Hij moest met meneer Parisius mee. Die zou hem met zijn auto naar de Spoedeisende Hulp van het ziekenhuis brengen. Bolle stond met grote, betraande ogen bij de deur van het lokaal. “Ik wist niet dat je vinger daar was. Ben je boos op me? Ik heb het gedaan, ik...” “Het was een ongeluk, Bolle. No span”, zei Rinaldo.

Ze liepen naar de wagen van de meester. Die deed de deur open, zodat Rinaldo kon instappen. Ze reden naar het ziekenhuis. Daar werd de afgeknepen nagel uitgetrokken. Rinaldo's vinger ging in een flink verband. De volgende dag bleef Rinaldo thuis. De dag daarop was hij weer op school. Iedereen vroeg hem hoe het was afgelopen. "Mijn nagel gaat weer groeien, maar vanaf vandaag pas ik op voor deuren", zei Rinaldo. Ook Bolle had zijn les geleerd. Hij keek in het vervolg wel uit als hij een deur dichtmaakte.

Zijn er een heleboel mensen om je heen die je steeds vertellen wat je moet doen?

Soms is het goed om naar ze te luisteren. Maar soms vindt de één dit en de ander vindt dat. Dan zal je zelf moeten beslissen wat het beste voor je is. Lees maar in het volgende verhaal wat er gebeurt met een man die iedereen zijn zin geeft.

Het was in de tijd dat er nog niet zoveel auto's waren. Voor vervoer en vracht maakte men gebruik van paarden of ezels. De man wilde met zijn zoon naar een nabijgelegen dorp. Daar werd markt gehouden. Hij wilde de cassave verkopen die ze pas hadden geoogst. Ze hadden de aardvruchten in manden verpakt en die aan weerszijden van de rug van de ezel gehangen. De man en zijn zoon liepen naast de ezel.

Toen ze een tijdje onderweg waren, ontmoetten ze een boer die ze kenden. Hij woonde niet ver van hen. De boer zei: "Waarom lopen jullie? Ezels zijn lastdragers. Ze kunnen meer dan manden dragen."

De man zei tegen zijn zoon: "Inderdaad. Ga jij maar op de rug van de ezel zitten.

Dan hoef jij in ieder geval niet te lopen."

De zoon klom op de rug van de ezel. Hij liet zijn benen over de manden bengelen.

Hij zat lekker. Zo gingen ze verder tot ze een ruiter op een paard tegenkwamen.

De ruiter stopte. Verontwaardigd keek hij naar de zoon en zei: "Wat voor manieren zijn dat? Jij zit daar lekker en je laat je oude vader lopen. Dat past toch niet voor een kind?"

Hij bleef toekijken, terwijl de jongen van de ezel gleed. De jongen hielp zijn vader om op de rug van de ezel te klimmen. Zo vervolgden ze hun weg. Ook de ruiter gaf zijn paard de sporen. Hij verdween in galop.

Nog geen kilometer verder zagen ze twee vrouwen. Ze verkochten vruchten langs de weg.

De ene vrouw zei tegen de andere: "Moet je eens kijken hoe wreed die man is.

Hij laat dat arme kind in de hete zon naast hem voortstompelen. Hij zit zelf hoog en droog op de ezel."

Ze spraken luid. De vader kon duidelijk horen wat ze zeiden. Hij begon zich te schamen. Hij klopte de ezel op zijn nek, zodat het beest stopte.

“Kom voor mij zitten”, zei hij tegen zijn zoon.

Zo reden ze het dorp binnen. Daar was het druk op straat. Het was marktdag.

Mensen bleven staan toen de ezel voorbijkwam. Ze mopperden over de last op zijn rug.

Boos riep er eentje: “Wat is dat voor misdadigs!

Dat beest heeft al zo’n zware last te dragen. Dan gaan ze er ook nog met zijn tweeën op zitten! Zou je ze er niet allebei afjagen?”

Hij zwaaide dreigend met een lange stok. De stok raakte hen bijna. Haastig zakten vader en zoon van de ezel af. Maar wat moesten ze nu doen? Ze stonden een tijdje radeloos naast de ezel.

Toen zag de vader de stok op straat liggen. De boze man had hem achtergelaten.

Ze haalden de manden met cassave van de rug van de ezel. Ze lieten het beest op zijn zij liggen. De zoon bond zijn achterste poten bij elkaar en de vader bond de voorste poten samen. Elk nam een mand op de rug. Toen trokken ze de stok door de poten van de ezel. Ze hesen de stok op hun schouders. De ezel hing ondersteboven. Zo sloegen ze de weg naar de markt in.

Het was een vreemd tafereel. De mensen op straat barstten in lachen uit. De ezel beviel het helemaal niet. Hij wilde op zijn poten staan.

De weg ging over een hoge brug. Die liep over een rivier. De ezel bewoog heftig.

Hij probeerde te schoppen. Het achterste touw raakte los. Van schrik liet de zoon de stok los.

De ezel viel op de brug. Ook de vader kon zijn deel van de stok niet meer vasthouden.

De ezel schopte en keerde. De mensen op de brug stoven uiteen. In het gewoel dat toen ontstond, viel de ezel van de brug af. Ezels kunnen zwemmen. Maar bij deze ezel waren de voorpoten vastgebonden. Hij verdronk voordat iemand hem kon redden.

Zo verloren de vader en zijn zoon een goede ezel. Zou dat ook gebeurd zijn als ze niet naar iedereen hadden geluisterd?

Lilia en haar broertje Diego zijn met hun ouders op vakantie in Galibi. Ze gaan een week blijven. Er is een mooi strand waar je lekker kan zwemmen en spelen.

Op de derde dag zegt mama: "We gaan wat spannends doen.

Vandaag gaan we naar Babunsanti." Lilia en Diego juichen. Ze weten dat er bij Babunsanti ook een groot strand is. 's Nachts komen daar zeeschildpadden eieren leggen.

Ze varen met een piyaka naar Babunsanti. Een piyaka is een korjaal die op zee kan varen. De boot heeft een puntige voorkant die door de golven klieft.

Vanaf Galibi varen ze over de rivier naar de zee. Daar maakt de piyaka een bocht naar links. Lilia en Diego krijgen een plens zeewater over zich heen.

"Blegh", doet Lilia en ze spuwt het water uit. "Wat is dat zout."

De gids lacht. "Die golven zijn wild", schreeuwt hij boven het geluid van de buitenboordmotor uit.

Papa en mama worden nu ook nat door het opspattende water. De wind waait de pet van Diego van zijn hoofd.

Als ze eenmaal op Babunsanti zijn, drogen hun kleren weer snel. De zon is fel. Het strand is heel lang en heel leeg. Hier wonen geen mensen.

"Dat is lekker rustig voor de schildpadden", zegt de gids.

Diego en Lilia spelen tot het donker wordt. Dan komen er een heleboel muskieten.

Pats, pats, pats, klapt Lilia de hele tijd om zich heen. Papa geeft haar muskietengel om zich in te smeren. Hij zegt: "Jullie kunnen onder de klamboe gaan liggen. Probeer een beetje te slapen. Om twee uur 's nachts maken we jullie wakker om naar de schildpadden te gaan."

Lilia en Diego spelen een game onder de klamboe. Daarna vallen ze in slaap.

Als papa ze weer wakker maakt, is het donker buiten. Toch kunnen ze wel goed zien.

De maan schijnt en verlicht het strand. Ze lopen achter de gids aan.

"Stil", zegt hij. "Ook geen flashlights, anders maken we de schildpadden bang."

Ze volgen een breed spoor over het zand. Het is het looppad van een schildpad.

Dan zien ze haar. Ze is wel een meter lang.

Haar schild is in de lengte verdeeld door dikke ribben. Ze heeft brede graafpoten. “Een aitkanti”, fluistert de gids. “We kunnen dichterbij gaan. Ze is bezig haar eieren te leggen. Dat is zwaar werk, waar ze al haar concentratie voor nodig heeft.” Lilia wil een heleboel vragen, maar ze moet stil zijn. Dus kijkt ze alleen. De gids schijnt toch even zijn flashlight onder de schildpad. Dan ziet ze hoe de eieren uit de schildpad vallen. Het lijken wel natte pingpongballetjes. Ze vallen snel achter elkaar in de kuil, wel honderden. De schildpad zucht. Dan ziet Lilia dat ze tranen in haar ogen heeft. Ze krijgt medelijden met de aitkanti. Maar dan is ze klaar. Ze begint de kuil dicht te gooien met zand. Met haar achterste poten maakt ze de plek gelijk met de rest van het strand. Het nest moet niet te zien zijn. Het is alsof ze weet dat er stropers bestaan, die haar eieren willen stelen.

Die nacht zien ze nog zeven andere schildpadden hun eieren leggen. Als ze weer naar de logeerhut gaan, kunnen Diego en Lilia eindelijk hun vragen stellen.

“Waarom leggen ze ’s nachts hun eitjes?”

“Wat gebeurt er met de eitjes?”

“Waarom huilde de schildpad?”

De gids geeft geduldig antwoord. “Deze schildpadden hebben een instinct dat ze vertelt om ’s nachts te leggen. Dat instinct vertelt ze ook naar welk strand ze moeten gaan en in welke tijd van het jaar.”

“Komen steeds dezelfde schildpadden hier?”, vraagt Diego.

“Dat klopt”, zegt de gids. “En die eitjes. Die komen vanzelf uit. Over een maand of zo kruipen hier duizenden kleine schildpadjes over het strand. Ze rennen allemaal zo snel mogelijk naar de zee.”

Papa gaapt. “Mensen, ik heb slaap.”

“Even die laatste vraag nog”, zegt mama. “Daar ben ik toch benieuwd naar.”

“Zeeschildpadden huilen altijd”, lacht de gids. “Dat is om hun ogen te beschermen tegen het zoute zeewater.

Als ze in de zee zijn, zie je het niet. Maar hier aan land zie je de tranen.”

“Ik dacht dat ze verdriet had”, zei Lilia.

“Gelukkig niet”, zegt de gids.

“De schildpadden komen wel drie keer per jaar hun eieren leggen.”

“En nu naar bed”, roept mama.

Voordat ze in slaap valt, bedenkt Lilia dat ze nog wil weten wat de stropers met de eieren doen. Dat zal ze morgenochtend aan de gids vragen.

Emmy wandelt met oma op de beurs. Ze kijken naar de mooie kraampjes.

Er zijn allemaal producten tentoongesteld die in Suriname worden gemaakt.

Emmy vindt het fijn om met oma uit te zijn. Emmy zit op de Grietjebieschool. Ze kan niet zo goed leren. Het duurt lang voor ze iets helemaal begrijpt. Papa en mama worden snel ongeduldig met haar, maar oma niet. Oma vindt het niet erg om iets tien keer uit te leggen. Ze luistert ook steeds goed naar Emmy. Zo weet ze wat Emmy niet begrijpt.

Dat legt ze dan weer uit.

“Hé kijk daar, een stand met kinderboeken”, zegt oma.

Ze lopen ernaartoe. De boeken hebben mooie plaatjes met veel kleuren. Emmy ziet een boek met een plaatje van een meisje op een schommel. Ze heeft een band met een strik om haar hoofd.

“Dat heb ik ook”, zegt Emmy en ze wijst naar haar strik.

“Ja, het meisje lijkt op jou”, zegt oma. “Zullen we het boek kopen?”

“Dan moet je me voorlezen, oma”, zegt Emmy.

De verkoopster pakt het boek voor ze in. Ze zegt: “Jullie kunnen ook boekjes winnen. Daar bij het grote podium stellen ze vragen. Als je de vraag goed beantwoordt, krijg je een boek.”

Oma en Emmy gaan naar het grote podium. Er zitten al een aantal mensen.

Een mevrouw houdt een boek omhoog.

“Wie wil dit boek winnen?”, roept ze.

“Het is een gedichtenbundel van de bekende schrijver Alphons Levens.” Het boek is dik.

“Dat is niet voor ons”, zegt oma.

Een paar mensen uit het publiek steken hun vinger op. De mevrouw wijst een jongen aan.

“Noem de naam van een Surinaamse schrijver die begint met een R.”

De jongen weet het antwoord niet. Hij krijgt nog wat denktijd, maar kan toch niet op een naam komen.

Een meisje naast hem roept: “Ik, ik, ik weet het.”

Zij mag het dan zeggen. “Rappa”, roept ze triomfantelijk.

“Goed zo”, zegt de mevrouw. Ze overhandigt haar het boek. Dan loopt ze naar Emmy.

“Wil jij een boek winnen?”, vraagt ze.

Emmy kijkt even naar oma. Die knikt haar bemoedigend toe. Als die mevrouw maar geen moeilijke vraag stelt, denkt Emmy.

“Op welke school zit jij?”, vraagt de mevrouw.

“Op de Grietjebieschool”, zegt Emmy.

“O, die school ken ik”, roept de mevrouw. “Dat is een heel goede school. De kinderen daar leren heel veel.”

Ze laat Emmy een boek zien met een vogel op het kaft. De vogel heeft prachtige gele en bruine veren. Emmy houdt van vogels. Thuis komen er vaak vogels op het erf.

“Weet jij hoe deze vogel heet?”, vraagt de mevrouw.

Emmy denkt heel hard na, maar ze kan niet op de naam van de vogel komen. Oma wil haar voorzeggen. De mevrouw wenkt haar met de vinger op de lippen. Emmy moet zelf het antwoord geven.

Een beetje helpen mag wel. De mevrouw zegt: “Deze vogel roept grie-tje-bieeee, grie-tje-bieeee.”

Emmy denkt aan de vogels in de tuin. Ja, ze hoort daar vaak een vogel roepen.

“Grie-tje-bieeee”, roept de mevrouw weer.

Oma zit te springen op haar stoel, want ze wil het zo graag zeggen.

Opeens roept Emmy: “Grie-tje-bieeee”.

“Goed zo!”, juicht de mevrouw. “Dat is het juiste antwoord. Jij hebt dit boekje gewonnen.”

Emmy is zo blij. “Oma, oma, ik heb een boek gewonnen!”

Nu kijkt de mevrouw naar oma.

“U zat zonet zo te springen om het antwoord te geven. Als u de volgende vraag goed beantwoordt, wint u ook een boek.”

Ze laat een boek zien met een meisje op een fiets op de kaft. “Hieruit kunt u voorlezen aan uw kleindochter.”

“Een gemakkelijke vraag, alstublieft”, zegt oma.

“Oké”, zegt de mevrouw. “Hoe heet een fiets met een motor?”

Oma denkt na. Ze fietst nooit en zeker niet op een fiets met een motor.

“Brrr, brrr, brrr”, doet de mevrouw.

Emmy roept: “Ik weet het.”

Maar nu wenkt de mevrouw dat Emmy niets mag zeggen.

“Oma, brrr, brrr, brrr!”, roept Emmy.

Oma aarzelt. Wat zou brrr, brrr, brrr nou zijn? Dan zegt ze twijfelend: “Een motorfiets”.

Emmy roept teleurgesteld: “Oma, je moest zeggen bromfiets!” De mevrouw lacht.

“Ja, eigenlijk wilde ik bromfiets horen, maar motorfiets is ook goed, hoor.”

Emmy omhelst oma. “Oma, je bent knap, hoor.”

“We zijn allebei knap”, zegt oma.

Ze stoppen de gewonnen boeken in de tas van oma.

“Thuis gaan we samen de plaatjes bekijken”, zegt oma. “Nu gaan we buiten een lekker ijsje eten, omdat we allebei zo goed ons best hebben gedaan.”

K = Kidin P = papa B = oom Bumun M = maan S = ster

Kidin is een inheemse jongen uit Matta. Zijn vader is erg ziek.

P: *(Hij spreekt zacht en moeizaam.)* Kidin, mijn zoon. Ik heb je laten roepen. Kom naast mijn bed zitten, want ik moet tot je praten als een grote man.

K: *(Huilend.)* Papa, ik houd zoveel van je. Mama houdt ook zoveel van je.

Wij houden allemaal zoveel van je. Je mag ons niet verlaten.

P: Mijn zoon. Het lot wil anders. Ik heb niet lang meer op deze wereld.

K: Nee papa, nee! Dat mag je niet zeggen. Je moet beter worden en weer mijn sterke papa zijn.

P: Kidin, nu is het jouw beurt om sterk te zijn. Als ik er niet meer ben, moet je goed voor mama zorgen. Help haar waar je kan en doe goed je best op school. Wees lief voor je broertje en zusje. *(Hij begint te hoesten en sluit zijn ogen.)*

B: *(Hij komt kijken.)* Je vader moet gaan rusten. Hij heeft al te veel gesproken.

Kom, laten we een beetje buiten gaan zitten. *(Oom Bumun en Kidin zitten buiten op een bank. Het is een heldere nacht. De maan schijnt en duizenden sterren verlichten de hemel.)*

K: Oom Bumun, waarom is papa zo ziek geworden? Waarom gebeurt dit met ons?

B: Ik weet het niet, Kidin. Soms gebeuren deze dingen. *(Hij zucht.)*

K: Denk je dat papa echt doodgaat, oom Bumun?

(Oom Bumun zegt niets en slaat zijn arm om Kidins schouders.)

K: Wat gebeurt er met papa als hij dood is?

B: Dan moeten we hem begraven, maar maak je daarover geen zorgen, jongen.

Dat zal ik wel regelen met de rest van de familie.

K: Dat bedoel ik niet, oom. Als papa dood is, is hij dan echt weg? Ik bedoel, bestaat hij dan niet meer?

B: *(Hij staart naar de hemel.)* Kidin, laat me je iets vertellen wat ik van mijn voorouders heb meegekregen. *(Hij wijst naar de hemel.)* Zie je de maan en de sterren daar?

B: *(Hij staart naar de hemel.)* Kidin, laat me je iets vertellen wat ik van mijn voorouders heb meegekregen. *(Hij wijst naar de hemel.)* Zie je de maan en de sterren daar?

K: Ja, ze zijn prachtig.

B: Luister heel goed. Dan zal je horen wat ze je te vertellen hebben.

(Het is een tijdje stil als Kidin zich verwachtingsvol concentreert op de hemellichamen.)

M: Heb je verdriet, kleine jongen?

K: Ja, mijn papa ligt op sterven. Wat moeten we zonder hem beginnen?

M: Zie je mij aan de hemel hangen, kleine jongen?

K: Ja, elke nacht. Of nee, toch niet elke nacht. Soms bent u weg.

M: Ja, soms zie jij me niet. Maar ik ben er wel, want je weet dat ik steeds weer terugkom. Zo is het ook met je vader. Hij is weg, maar hij is er nog.

K: Waar is hij dan? Kan ik nog met hem praten?

S: Zie je ons schitteren aan de hemel? We zijn met zovelen dat het je niet zal lukken ons te tellen. Als je vader sterft, wordt hij één van ons.

K: Wordt mijn vader een ster?

S: Ja, zeker. Soms zie je ons niet, maar net als de maan zijn wij er ook altijd. En weet je wat? Wij hangen zo hoog dat we alles op aarde kunnen zien. We kunnen ook jou zien.

K: En je kan met me praten, want ik hoor je nu, toch?

S: Je hoort me met je hart.

(Kidin legt zijn hand op zijn hart en houdt zijn hoofd luisterend schuin.)

K: Het is fijn om met je te praten.

S: Zodra je je alleen voelt, moet je aan ons denken. Je vader zal er altijd zijn om op je te letten.

B: *(Hij staat op van de bank.)* Kom, we moeten naar binnen gaan, want ik voel dat er iets is gebeurd.

(Binnen horen ze dat papa Sipon voor eeuwig de ogen heeft gesloten. Stilletjes sluipt Kidin weer naar buiten. Hij kijkt naar de sterren.)

K: *(Hij fluistert.)* Dag papa Sipon. Ik weet dat je een ster bent geworden en dat je er altijd voor mij zal zijn.

Cady wordt 's morgens meestal door een kleine schoolbus opgehaald.

Haar ouders moeten beiden naar hun werk. Ze kunnen haar niet zelf op school afzetten.

Cady vindt het niet erg, want ze gaat graag met het busje naar school.

Maar vandaag wordt Cady toch door haar moeder gebracht. Ze zijn laat.

De school is al begonnen. Cady loopt met mama over het schoolerf naar het kantoor van het schoolhoofd, meneer Seurva.

Cady kent meneer Seurva goed. Hij is een lange, vrolijke man met grijs haar. Hij is altijd als eerste op school. De kinderen die met de schoolbus van Cady komen, zijn ook altijd vroeg.

Als ze de poort binnenlopen, roepen ze allemaal: "Goedemorgen, meneer Seurva".

Meneer Seurva antwoordt dan opgewekt: "Goedemorgen kinderen, wie wil me vandaag helpen met de bel?"

"Ik, ik, ik", roepen ze dan allemaal.

Elke dag mag een ander kind op de knop van de zoemer drukken. Vijf minuten voor de school begint. Dan weten alle leerlingen dat ze in de rij voor hun klas moeten staan.

"Hé Cady", roept meneer Seurva als Cady en mama zijn kantoor binnenstappen.

"Ik miste je vanochtend al. Ik wilde je mama al bellen om te vragen waar je bleef."

Mama kijkt naar Cady. "Je mag het zelf vertellen", zegt ze.

"Ik ben door een bij geprikt", zegt Cady zachtjes. Ze begint te vertellen.

"Op ons erf staat een grote knippaboom. Er zijn een paar lage takken waar mooie trossen knippa's aan hangen. Gisteren wilde ik wat knippa's plukken. Ik kon net bij een tros met volle, ronde vruchten. Ik zag wel een klein, wit-bruin ding hangen aan de tak.

Maar ik besteedde er geen aandacht aan. Toen ik aan de tak trok, kwamen er plotseling bijen uit. Dat wit-bruine ding was een bijennest!

Ik rende hard weg, maar was niet snel genoeg. Een bij kwam precies tussen mijn wenkbrauwen zitten.

Ik probeerde de bij te zien. Ik voelde hoe mijn pupillen naar mijn binnenste ooghoeken gingen. Hierdoor keek ik scheel naar de bij. Ik dacht: wat ben jij een vrijpostig beestje.

Ik schudde mijn hoofd, maar het beest bleef zitten. Het bewoog niet.

Ik gaf hem een fikse baks. Daarop reageerde de bij wel.

Hij prikte me tussen mijn wenkbrauwen. Ik sloeg in mijn gezicht en schreeuwde:

‘Au, au, au, mama, au, mama’. De prik van de bij deed pijn, maar mijn eigen klap in mijn gezicht liet me nog meer gillen. Ik had dubbel pijn. Mama drukte een beetje tussen mijn wenkbrauwen. De pijn ging niet weg. Ik kreeg een bult op mijn voorhoofd.

’s Nachts kon ik niet goed slapen. Ik had een beetje koorts. Mama heeft me zonet naar de dokter gebracht.”

Cady wijst meneer Seurva de pijnlijke plek op haar voorhoofd. “De dokter zei dat mama niet had moeten drukken waar de bij me had gestoken. Daardoor is het erger geworden.” “Klopt”, zegt meneer Seurva. “Jullie hadden een ui doormidden kunnen snijden en over de prik kunnen wrijven.”

Cady vertelt verder. “De angel was blijven zitten. De dokter moest hem eruit trekken. Nu kan ik een gaatje van de prik in mijn gezicht overhouden.”

Ze huilt weer even van de pijn.

Meneer Seurva vindt het erg. Hij vindt het geen goed idee dat Cady op school blijft.

Ze ziet er niet goed uit. Haar gezicht is opgezet.

“Laat haar rustig thuis gaan liggen”, zegt hij tegen haar moeder. “Dan zien we haar morgen weer op school.”

Mama knikt. “Ik zei al dat ze niet naar school hoefde.”

“School is veel leuker dan thuis”, protesteert Cady.

“Ze wil geen dag op school missen”, zucht mama. “Ze denkt aan zoveel dingen die ze gaat missen. Haar vriendjes en vriendinnen, maar ook u. Ze zei dat het vandaag haar beurt was om op de knop van de zoemer te drukken.”

Meneer Seurva glimlacht. Hij amuseert zich met de kinderen op school.

“Tyê, die bij heeft je je beurt laten missen. Maar het is toch beter als je naar huis gaat, lieve Cady. Het gif van de bijenprik moet uitwerken. Ik beloof je dat je morgen op het knopje mag drukken.”

Cady probeert te lachen. Haar gezicht doet pijn. Toch komt er een kleine smile.

“Echt?”, vraagt ze.

Meneer Seurva maakt een vuist. Cady begrijpt hem. Ze maakt ook een vuist.

Ze bokst haar vuist tegen die van meneer Seurva.

“Afgesproken”, roepen ze beiden.

“Kom op”, zegt mama. “Je mag thuis lekker op de bank gaan liggen.

Dan kan je morgen weer naar school.”

Hallo, ik ben Jamal. Mijn liefste tante heet tante Orcine. Ik ga vaak naar haar toe, want ze woont in een straat vlak bij ons huis. Dan doen we gezellige dingen. Liedjes van de radio zingen of het huis versieren met bloemen. Ze heeft een mooie tuin, waar je lekker kan zitten als het niet regent. Vanuit haar tuin kijk je in de tuin van buurvrouw Rinia.

Buurvrouw Rinia is oppas van twee jongens. Hun ouders werken tot vijf uur 's middags, dus blijven ze na school een paar uurtjes bij haar.

Siegfried is de oudste. Hij is even oud als ik, negen jaar. Hij zit op dezelfde school als ik, in dezelfde klas. De andere jongen heet Nietdoen. Hij is een kleuter van vier jaar.

Nietdoen is een drukke jongen. Hij is de hele tijd bezig met van alles en nog wat.

Tante Orcine zegt dat de wereld nog nieuw is voor kleuters. Ze willen ontdekken wat ze kunnen doen met de dingen om hen heen.

Tante Rinia heeft haar handen vol aan Nietdoen. Ik hoor haar gillen tot in het huis van tante Orcine.

“Nietdoen, hou op! Laat dat, Nietdoen!”

Hij kan niet rustig zitten en wil alles aanraken. Soms probeert hij de poort van het erf open te maken. Dan valt buurvrouw weer uit tegen hem.

“Nietdoen, sluit die poort. Je mag niet naar buiten!”

Ook als zijn moeder of vader hem komt halen, krijgt Nietdoen steeds waarschuwingen en standjes.

“Je hoort niet, nò? Pas op, je gaat vallen, Nietdoen!”

Bij elke waarschuwing lacht hij, kijkt omhoog, draait met zijn ogen of zegt iets terug.

“Ik ga niet vallen” of “ik kom.”

Maar hij gaat dan niet, hij rent weg. Als het te erg wordt, roept tante Rinia: “Time out!”

Nietdoen moet dan drie minuten in de hoek gaan zitten om rustig te worden.

Gisteren was ik weer bij tante Orcine op bezoek. Ik ging toen even naar Siegfried om hem iets te vragen over ons huiswerk. Nietdoen had die dag een nieuw spelletje ontdekt.

Hij klom steeds op het opstapje bij de gang van buurvrouw Rinia en sprong er dan vanaf. Hij probeerde steeds verder te springen. Buurvrouw Rinia had hem al een paar keer gewaarschuwd.

“Nietdoen, hou op! Je gaat vallen, Nietdoen!”

Dan stopte hij heel even. Maar daarna deed hij precies hetzelfde. En toen ging het mis. Hij struikelde en viel met zijn gezicht plat op de vloer. Hij gilte van pijn. Zijn mond bloedde een beetje. Buurvrouw Rinia tilde hem op en waste zijn gezicht. Hij hield zijn mond open. Ojé, zijn lip had een scheurtje en zijn voortand was op de helft gebroken. Toen hij dat zag, gilte hij nog harder.

Nietdoens moeder werd gelijk gebeld. Haar zoontje had een ongelukje gehad. Misschien moest ze hem naar de dokter brengen. Toen ze aankwam, rende Nietdoen huilend naar haar toe.

“Mama, mama, kijk mijn lip. Het had bloed en nu is het dik. En mijn tand is ook kapot.”

Zijn moeder keek naar de lip en de tand. Ze leek wel een beetje boos.

“Ethan”, zei ze, “Je hebt weer niet geluisterd. Zie je waarom je moet luisteren?”

Nietdoen stopte met huilen.

Hij keek naar de grond en zei: “Ja, mama”.

Ik keek verbaasd naar de moeder.

“Wie is Ethan?”, vroeg ik.

De moeder wees naar het kleutertje.

“Hij”, zei ze.

Ik fronste mijn wenkbrauwen.

“Is zijn naam niet Nietdoen?”

Nu keken buurvrouw Rinia en de moeder verbaasd.

“Hèn?”, zei buurvrouw Rinia. “Wat bedoel je?”

“Ik wil weten wat zijn naam is”, zei ik. “Ik hoor jullie steeds Nietdoen roepen. Pas op, Nietdoen! Ga zitten, Nietdoen! Nietdoen, kom hier! Luister eens een keertje, Nietdoen!”

Buurvrouw Rinia en de moeder van Ethan begonnen te lachen. Ze vonden het een grappig misverstand.

“Omdat hij koppig is en niet luistert, zeggen we steeds ‘niet doen’. Dat is niet zijn naam, maar een waarschuwing”, zei buurvrouw Rinia.

Zo ontdekte ik dus dat het kleutertje naast tante Orcine Ethan heet en niet Nietdoen.

Ik vind Ethan een mooie naam; veel leuker dan Nietdoen.

Ethan heeft gisteren eindelijk een lesje geleerd. Hij wil geen pijn meer hebben, dus let hij beter op als hij springt of rent. Hij luistert ook als buurvrouw Rinia hem waarschuwt.

Als ik bij tante Orcine ben, let ik ook op Ethan wanneer hij in de tuin is. Als ik zie dat hij iets gevaarlijks wil doen, hoort hij het ook van mij. “Niet doen, Ethan! Niet doen!”

Maya huppelt vrolijk naast mama. Ze maakt sprongetjes op haar rode sandaaltjes. Haar paardenstaartje danst op en neer. Ze is met mama in de vlindertuin van Lelydorp. Wat heeft ze een haast om de vlinders te zien.

Op de zinnia's van oma komen er gele vlinders. Die ziet ze iedere morgen. Mama zegt dat er allerlei soorten vlinders zijn in deze tuin.

Er zijn nog meer mensen die de tuin willen bezichtigen. Een gids heet ze welkom. Ze gaan met hem een wandeling maken van een uur. De tuin is heel groot en net als een bos. Ze volgen de gids over een smal pad. Ze moeten achter elkaar lopen.

De gids zegt steeds: "Op het pad blijven lopen".

Hij wil zeker niet dat iemand verdwaalt in het bos. Maya blijft netjes op het pad lopen.

De bomen zijn groot en hoog. Ze houden de zon tegen. Daarom is het een beetje donker in het bos. Maya zou niet alleen in het bos willen verdwalen. Gelukkig zijn ze met een groepje mensen en is de gids er ook bij.

"Is het nog ver, mama? Waar zijn de vlinders? Mag ik ze straks ook even aanraken?", vraagt Maya. Dan hoort ze een hoog tjirpend geluid.

"Mama, wat gaat zo? Hoor daar! Zijn het wilde dieren?"

Ze blijft stilstaan, waardoor mama tegen haar opbotst. Maya valt bijna, maar mama grijpt nog net op tijd haar arm beet.

"Voorzichtig, kind. En er zijn echt geen wilde dieren hier. Wat je hoort, zijn kikkers en siksiyuru's."

"O ja, kikkers ken ik, maar wat is een siksiyuru, mama?" Mama lacht.

"Dat is een klein beestje dat heel veel lawaai maakt. In het bos hoor je ze hele dag door. Vroeger hoorden we hem om zes uur 's middags. Je weet toch wat siksi yuru betekent?"

Maya knikt.

"Zes uur."

Ze luistert weer naar het geluid. Het is pas vier uur. Gek hoor, dat die siksiyuru in deze tuin al zo vroeg begint te tjirpen.

Dan ziet ze een obepalm. Op de stam loopt een schorpioen.

“Oppassen, niet aanraken”, roept de gids.

Maar de schorpioen schrikt zelf van de mensen en verdwijnt vlug met zijn staart omhoog onder de bladeren.

“Zo, we zijn bij onze eerste stop”.

De gids blijft bij een gebouwtje staan. Maya loopt naar voren, want ze wil de vlinders van dichtbij zien. Maar de gids haalt een paar rupsen uit een kast en laat die aan de kinderen zien. Maya griezelt. Ze loopt snel weer naar achter tot ze naast mama staat.

De gids legt uit hoe de rupsen later vlinders worden, maar Maya luistert niet.

“Ik wil weg. Ik ben bang.”

Ze praat heel zacht tot mama. Ze vindt de rupsen vies.

“We zouden toch naar vlinders kijken. Waar zijn die dan?”

“Die zien we zo, gudu.”

Mama geeft Maya een aai over haar hoofd.

Als de groep verdergaat, is Maya blij dat ze van de enge rupsen weggaan.

Eindelijk komen ze bij de vlinders. De kinderen lachen en praten allemaal door elkaar.

“Zo mooi, wauw! Kijk daar!”

Ze blijven naar de vlinders wijzen. De ene is nog mooier dan de andere. Er zijn bruine, rode, oranje, zwarte, grote en ook heel kleine. Maya geniet en denkt niet meer aan de enge rupsen. Een grote rode vlinder met een bruine rand komt op haar hoofd zitten.

Mama maakt snel een foto als Maya de vlinder probeert te pakken.

“We moeten verder, want er is nog veel meer te zien”, zegt de gids.

Ze lopen naar een groot hok met een heleboel grote en kleine schildpadden. De gids legt een schildpad op zijn rug. Dat vinden de kinderen niet leuk. Aan hun commentaar hoort hij dat ze het niet leuk vinden.

“Och” en “ach” en “wat zielig”, roepen ze.

Als de anderen verder lopen, blijft Maya even achter. Ze vindt het leuk om naar de schildpadden te kijken.

Ze ziet een schildpad een koolblad eten en een andere eet slablaadjes.

Dan rent ze om weer bij de groep te zijn.

“En wat hebben we...”

Ze stopt met praten. Haar mond valt open. Overal zijn er slangen. Grijs, bruin, grote kleine, dikke en dunne. De andere kinderen schrikken ook. Ze houden de hand van hun mama of papa vast. Ze zijn allemaal stil.

Maya knijpt hard in mama's hand. Ze wil wegrekken, maar durft toch niet. Dit is niet wat ze had verwacht. Er komen tranen in haar ogen.

“Mama”, fluistert ze, “Dit is geen vlindertuin. Dit is een enge-dingentuin.”

Er was een grote, grijze pad
die een hekel aan zijn huidskleur had.
“Ik ben zo grauw, zo vaal en grijs,
zo win ik nooit een schoonheidsprijs.

Geen vrouwtjespad kijkt mij ooit aan.
Dit is geen doen, 't is geen bestaan!
Ik wil getrouwd zijn als het kan,
als vrijgezel is er niks 'an!”

Zo hilde hij in 't hoge riet,
verschool zich daar met zijn verdriet.
De todo klaagde in het gras:
“Ik wou maar dat ik anders was...”

Toen kwam een vrouwtjespad voorbij.
Ze luisterde vol medelij
en gluurde door het hoge riet...
En zie, een wonder was geschied!

Daar stond een glimmend schone
pad,
gewassen door zijn tranenbad.
Zijn vel glom in de maneschijn
en leek wel zilverwit te zijn.

Zijn bolle ogen glansden blij
om wat dat lieve vrouwtje zei.
Het vrouwtje kwaakte in het riet:
“Een mooiere todo zag ik niet!”

Hij werd verliefd op haar.
Ze trouwden nog datzelfde jaar
en kregen kinderen bij de vleet.
Vergeten was toen alle leed.

De pad dacht nooit meer aan verd-
riet,
maar kwaakte elke nacht zijn hoog-
ste lied!

